

Mejeribruget i Danmark 1886.

Af

Konsulent, Cand. polyt. **B. Bøggild.**

Det var med store Bekymringer for Fremtiden, at alle danske Mejerimænd gik Vinteren 1885—86 i Møde. Den afsluttede Høst havde kun været tarvelig nok, og mange Steder vare Kreaturerne komne paa Stald i en mer end almindelig daarlig Foderstand, fordi den hele Sommergræsning havde været kold og vaad. — Samtidig vare Priserne paa Salgsprodukterne vigende. Størst Betydning havde det for Smørrets Vedkommende; men bedrøveligt var det iøvrigt paa alle Omraader. Mange Steder vare Ostekamrene fyldte, og Kjøbere var der for faa af, selv om Varerne vare ret gode, og Priserne gik følgelig uforholdsmæssig lavt. — Svinepriserne vare i og for sig lave nok, men baade Søer, Grise og Fedesvin kunde dog altid afsættes. — Imellem Malkekøerne var der mange, man helst strax vilde udrangere; men i Efteraarsmaanederne vare Priserne daarlige, og paa den anden Side var der kun faa Penge disponible til Indkjøb af godt Indskud, saa der i de fleste Stalde i mindre Udstrækning end ønskeligt fandt Ombytning Sted.

Det for Landmanden mest glædelige var det, at der viste sig ogsaa at være alvorlig Nedgang i Priserne paa Kraftfodret, der maatte kjøbes. Og en Nedgang i Foderets Pris vil jo nu sige meget mere end tidligere, idet enhver

Mejerigaard og endog den mindste Husmand nu opfodrer ikke alene meget af det hjemmeavlede Korn, men stadig anvender større og større Mængder Handelsfoderstoffer. — Arbejdskraften viste sig ogsaa mere medgjørlig; thi selv om Lønningerne den Gang just ikke gik ned, var der de fleste Steder rigeligere Tilgang af Arbejdssøgende.

Om end Betragtningerne, der maatte anstilles, gjennemgaaende vare bedrøvelige, var der saaledes dog ogsaa lysere Momenter. Og nu da Tiden forlængst er forbi, viser det sig, at mange af Tidsskriftets Korrespondenter endog have været ganske godt tilfredse med Vinterens Udbytte, ligesom jo ogsaa i Aarets Løb lignende Udtalelser ere komne fra mange forskellige og navnlig mindre Landmænd.

Hvad de indsendte Beretninger og deres Udarbejdelse angaaer, vil jeg først fremsætte nogle almindelige Bemærkninger. — Som bekjendt er Markedets Fordring mere og mere bleven »store Mærker af ensformig og fin Kvalitet«, og deraf følger, at flere af Tidsskriftets mangeaarige Korrespondenter nu have ment at finde deres Fordel ved enten at købe Mælk fra Omegnen eller sælge Mælk til nærmeste Fællesmejeri eller Kjøbstad. Omend den derved indvundne Mulighed for økonomiske Fremskridt selvfølgelig maa betegnes som absolut glædelig, følger der specielt for Tidsskriftet den Ubehagelighed deraf, at det synes at blive vanskeligere at faa det ønskelige Antal fuldstændige Regnskaber indsendte. Dette er saa meget mere Tilfældet, fordi det mange Steder viser sig at være en indgroet Forestilling, at intet Regnskab kan indsendes, uden at det hidrører fra en i enhver Henseende mønsterværdig Bedrift. Dette er selvfølgelig en fuldstændig Misforstaaelse. — Hvad det kommer an paa, er at give et naturtro og belærende Billede af vort danske Mejeribrug, og dertil fordres kun fuldstændig nøjagtig førte Regnskaber. At disse hidrøre fra Bedrifter, hvor særlig Sparsommelighed, Orden og god Økonomi spiller Hovedrollen, er jo netop, hvad der ønskes.

Danmark er forlængst et saa gammelt Mejeriland, at alle her vide, at ikke særlig de Bedrifter ere de efterlignelsesværdige, hvor der paa nogen Maade lægges an paa at glimre. — Muligvis hidrører denne Misforstaaelse maaske for en Del fra, at Tidsskriftets Regnskaber ved forskellige Lejligheder ere blevne benyttede til Sammenligning med andre exceptionelt glimrende og derfor fremdragede Exemplarer, og jeg maa i saa Henseende bestemt hævde, at det for Tidsskriftet kun kommer an paa oplysende at fremstille de virkelige, normale Forhold, bedre og ringere, som de ere, og som de maa blive for Landets forskellige Egne. Og dernæst kommer det an paa offentlig at overveje og saglig kritisere de anvendte Fremgangsmaader, Resultaterne og de deraf dragne Slutninger i Forhold til Tidens Krav. — For at ingen skal føle sig generet ved at faa Regnskaberne og de andre Undersøgelser offentliggjorte, anføres Gaardene ved Løbenumre. — Paavises der Fejlgreb i Fremgangsmaaderne i nogen Bedrift, saa opnaaes jo netop noget af hvad der tilsigtes, og slikt maa enhver fornuftig Landmand vel ønske. Og har omvendt nogen af Korrespondenterne en Opfattelse, der afviger fra min, haaber jeg, at Anledningen altid vil blive benyttet til ved direkte Henvendelse til mig at faa Spørgsmaalet undersøgt.

I Tab. I ere Vinterregnskaberne i alt Væsentligt sammenstillede paa sædvanlig Maade. — Fra flere Gaarde klages der over, at det efter Indbindingen viste sig, at mange Køer bleve Kastere og Overløbere, og at der derfor i Vinterens Løb slagtedes eller solgtes Køer, naar Lejlighed gaves til at skaffe bedre Malkere i Stedet. — Klagerne samstemme gjennemgaaende i, at man ikke aner, hvad Grunden til disse Uheld kan være, og fra nogle Steder klages der over, at endogsaa mange Kvier kaste. For disse sidstes Vedkommende maa det vistnok ansees som en medvirkende uheldig Omstændighed, at Kalvene under hele Opvæksten faa altfor lidt Bevægelse og særlig, at de komme

for lidt i frisk Luft. — Ved at holde Kalvene saa meget indelukkede, som det nu paa mange Steder er brugeligt, er det ganske vist lettere at bevare deres Udseende og ogsaa at faa den attraaede Størrelse; men Individet bliver kælent, og den hele Konstitution bliver ikke stærk nok. — Ernæringen maa der selvfølgelig ikke være Mangel paa; men Bevægelse og frisk Luft maa der til for det unge Dyr, ellers komme vi for langt bort fra »Haardførheden«, Landracernes bedste Egenskab, som umulig helt kan undværes i vort Klima med dets store og pludselige Variationer i Temperatur, Fugtighed og Vindforhold.

Bortset fra saadanne Tilfælde af Kastning, der hidrøre fra ydre Vold, Fodring med frosne Roer osv., maa det vistnok nu ansees for hævet over enhver Tvivl, at Kastning er smitsom, og i saa Tilfælde vil det være mest naturligt at modarbejde Ondet ved desinficerende Midler. — Fra Gaarden Nr. 9, hvor en i sin Kreds anseet Landmand selv tager sig meget af Kvæget, oplyses det saaledes, at der stadig anvendes Karbolsyre, hvoraf en Spiseskefuld blandes i en Pot lunkent Vand, som fra en Vandkande heldes gennem en Gummislange ind i Børen. Dette foretages to Gange daglig i to Dage paa hver Ko, der har kælvet, og i Kastningstilfælde anvendes det indtil et Par Dage efter, at Koen er bleven ren.

Dernæst maa det i denne Sammenhæng i høj Grad tilraades, at gjøre det til en ufravigelig Regel hvert Foraar at underkaste Stalden en grundig Rensning, i hvert Fald bestaaende i Nedfejning af Støv og Spindelvæv og Afskrubning af alt Træværk med varmt Sodavand, og derpaa omhyggelig overkalke (hvidte) Loft, Vægge, Skillerum og alt Træværk. Og hvor Stalden bliver benyttet om Sommeren enten om Natten eller til hel eller delvis Staldfodring, bør det Hele gjentages efter Høst, saaledes at de mange drægtige Køer ved Indbindingen ikke smittes, men komme i saa god Luft som muligt, hvorved Overgangen fra det Frie ikke bliver saa indgribende.

Tab. I. Vinterfodringe

Mejeriernes Nr.	Mejeriernes Nr. i forrige Aars Beretning.	Koholdet.				Vinterfodret Antal Dage.	Opfodret pr. Ko.										
		Antal Køer.	pCt. Kælvere inden 1ste Januar.	pCt. nyindsatte Køer.	pCt. Kastere og Overløbere.		Pd. Rapskager.	Pd. Palmekager og Palmemel.	Pd. Klid.	Pd. andre Handelsfoderstoffer.	Pd. Korn.	Ialt Pd.	Pd. Kraftfoder pr. Dag.	Pd. Kløverhø og Vikkehavrehø*).	Pd. Enghø*).	Pd. Runkelroer og Gulerødder**).	Pd. Turnips og Rutabaga***).
1	1	110	47	24	9	214	43	67	22	71	699	902	4.2	2476	600	124	349
2	2	78	49	26	3	208	126	26	231	240	650	1273	6.1	314	1987	5513	»
3	»	184	50	19	17	183	142	»	109	253	464	968	5.3	»	1498	8544	50
4	»	75	49	16	3	209	121	107	640	553	305	1726	8.3	1312	»	†)	»
5	5	39	59	21	5	227	151	304	349	»	654	1458	6.4	246	1236	3221	84
6	6	64	30	42	23	218	»	197	500	»	492	1189	5.5	2813	»	»	2000
7	»	115	66	19	12	212	126	»	263	9	430	828	3.9	334	2337	2645	69
8	8	81	47	15	15	210	214	202	248	210	685	1559	7.4	335	335	5211	»
9	9	46	87	22	9	212	217	»	326	217	652	1412	6.7	435	435	4780	»
10	10	65	46	17	12	216	169	»	200	»	502	871	4.0	1386	3077	1565	73
11	11	154	52	16	18	219	186	71	353	84	383	1477	6.7	2078	»	»	»
12	»	73	64	32	21	253	158	379	566	217	225	1545	6.0	1266	»	7348	43
13	»	23	—	17	17	231	297	255	546	1112	367	2577	11.2	1095	117	6174	»
14	»	93	45	10	22	209	143	»	403	»	579	1125	5.4	890	1858	4065	68
15	15	151	32	14	31	211	120	100	398	451	87	1156	5.5	2082	278	2049	39
16	16	82	28	18	11	222	74	»	264	»	859	1197	5.4	61	1500	»	379
17	17	28	64	21	4	215	110	5	171	»	270	556	2.6	»	3500	5357	»
18	18	53	55	17	23	221	113	»	113	404	708	1338	6.2	45	»	4245	339
19	19	25	68	44	28	215	199	105	524	6	621	1455	6.8	1075	1075	»	»
20	21	90	43	26	16	214	222	»	266	177	750	1415	6.6	555	777	»	7000

*) Et Læs Hø regnet til 1200 Pd., naar intet andet opgives, og en Givt til 5 Pd.

***) En Tønde Runkelroer, Gulerødder og Rutabaga regnet til 180 Pd.

***) En Tønde Turnips regnet til 160 Pd.

†) 800 Pd. Sukkerroeffald à 15 Ø. pr. 100 Pd.

85-86 paa 20 Gaarde.

Produceret pr. Ko.					Mælkeforbrug.		Pr. 100 Pd. opnaaet Pris for			Antal Kalve.		Mejerisystem.
Pd. Smør.	Pd. frisk Ost.	Pd. Svin levende Vægt.	Solgt Pd. skummet Mælk.	Pd. sk. Mælk til Kalve og Husholdn.	til 1 Pd. Smør.	til 1 Pd. frisk Ost.	Smør.	Ost.	Svin.	Tillagt.	Fedet.	
93	40	113	3	247	30.4	11.2	95.10	17.5	27.2	13	3	Bøtter og Is.
89	82	111	15	254	28.0	13.0	96.00	16.5	27.5	15	1	Vand og Is.
109	87	70	2	1132	26.5	13.1	107.25	15.0	29.0	72	»	B. & W.s Centrifuge.
103	87		68	575	26.9	13.8	102.50	11.5		12	»	T. & H.s Centrifuge.
105	88	60	49	1061	26.5	12.7	95.00	13.03	27.5	12	»	Bøtter.
90	22	114	28	830	27.3	11.9	107.00	20.00	29.00	25	»	Bøtter.
83	47	162	13	778	32.3	12.1	94.33	15.13	27.79	36	1	Bøtter.
108					25.20	16.12	104.80	11.04		40	14	B. & W.s Centrifuge.
128	26	80	46	1065	30.6	11.7	98.00	23.00	25.00	10	5	Vand.
61	64	63	52	755	33.5	12.2	98.5	21.0	29.0	16	»	Vand med Is.
113	80	74	51	752	25.8	13.9	102.0	12.44	26.33	28	4	B. & W.s Centrifuge.
143	2	159	46	1044	26.0	14.3	97.7	14.0	28.7	13	3	B. & W.s Centrifuge.
188	—	—	»	1080	26.5	—	100.00	—	31.0	6	5	B. & W.s Centrifuge.
79	20		23	1270	28.1	11.6	99.5			24	36	B. & W.s Centrifuge.
95	129	49	41	299	26.5	13.5	105.5	17.5	27.5	37	2	Lavals Centrifuge.
66	69	62	1	624	31.4	12.4	89.42	16.0	28.5	17	»	Bøtter og Is.
122	122	66	161	1782	33.0	12.5	98.0	16.0	25.5	18	1	Is.
95	54	159	135	475	26.9	13.9	110.7	13.2	27.1	7	»	B. & W.s Centrifuge.
132	44		»	2025	27.0	12.1	87.0	26.0		17	»	Bøtter og Vand.
94	11	79	24	741	26.1	14.9	101.0		27.8	12	5	B. & W.s Centrifuge.

Hvor der ikke er noget i Vejen med Tyren, og Køerne ikke ere for fede, er Overløbning*) et i og for sig mere gaadefuldt Onde, og her er en vid Mark til Undersøgelse for yngre Dyrlæger.

Angaaende Kreaturerens almindelige Sundhedstilstand maa det fremhæves som ønskeligt, at selve Dyrene holdes mere rene, end Tilfældet nu er mange Steder, at Staldordenen er bedre. Jo mere intensiv Mejeridriften bliver, jo mere Kraftfoder, der anvendes, og jo mere Mælk, der produceres om Vinteren, des mere burde der overalt lægges Vægt paa en omhyggelig Hudpleje. Alt for ofte seer man, særlig i mindre Stalde og hos Begyndere i Mejerifaget, at Køerne staa med store Kager paa Laarene, og at Strigling og Børstning, for saa vidt den overhovedet bliver udført, er saa mangelfuld, at al Hudvirksomhed er bleven umulig paa store Dele af Bagkroppen. I denne Henseende er der mange Forsømmelser, og de synes nogle Steder at blive større, hvor Sommerstaldfodring kommer til Anvendelse, fordi der dér maa »spares paa Halmen«. — Ligeoverfor denne Anskuelse kan det ikke tidt nok henstilles til Overvejelse, om ikke den eneste rigtige Udvej er at indskrænke Køernes Antal og fodre de bedste Malkere saa meget bedre; thi Aar efter Aar viser i hvert Fald delvis Sommerstaldfodring sig mere og mere økonomisk og nødvendig, og de Fleste gjøre vistnok rigtigst i fremtidig at betragte denne som en stadig Faktor i Regnskabet.

Ubettinget vil det være ønskeligt, om det blev almindeligt i enhver Stald, at hver Røgter og Dreng fik tildelt sit Antal Køer, der skulde strigles og børstes helst hver Dag. Dette Arbejde udføres lettest og bedst ved Hjælp af de i Mejeriet halv opslidte Piassavakoste.

*) De Steder, hvor det Aar efter Aar viser sig, at der blandt Overløberne er mange Køer, der det foregaaende Aar enten vare Kastere eller ikke bleve rene ved Kælvingen (ikke strax kom af med Skarnet), maa det især tilraades at indføre Brugen af desinficerende Midler; thi den Ufrugtbarhed, der dér viser sig, synes at have sin Grund i Sygdom i Kjøsorganerne.

Og ligeledes burde det foruden den nu en eller to Gange daglige Mugning høre til god Orden at skrabe Gjødningsen ned fra alle Kærne, umiddelbart efter at hver Fodring er endt, og førend Kærne lægge sig. Derved vil Savnet af rigelig Strøelse være mindre generende. Og Malkningen bliver ikke et saa malpropert Arbejde, som det nu ofte er, hvad der vel og bidrager til, at det mange Steder er det Arbejde, hvortil der er størst Ulyst.

Ligeoverfor Spørgsmaalet om Smørrets Kvalitet og Fodringens Indflydelse derpaa har der i Vinteren 1885—86 mere end nogensinde været mange Hensyn at tage. Smørafsætningen har været vanskelig, idet Priserne næsten hele Vinteren vare dalende, og Smørexportørerne maatte være nøjeseende med Kvaliteten, hvad der for mange Gaardes Vedkommende havde til Følge, at Fodringen maatte forandres gjentagne Gange, indtil Smørret blev tilfredsstillende. At Smør med Lugt og Smag af Turnips og Tørhed eller Bitterhed af Kaalraber og Rug under saadanne Forhold har været vanskelig at komme af med, er jo ikke underligt. Om saadanne Kvaliteter maa man jo ønske, at de saa hurtig som muligt helt forsvinde, fordi de ned sætte Gjennemsnitskvaliteten for hele Landets Produktion og bringe Usikkerhed og Mistillid ind i Handelen. For Landboforeningerne er her en Sag at have Opmærksomheden henvendt paa. Ligesom der i de senere Aar er gjort meget for almindelig Indføring af Rodfrugtdyrkning, saaledes bør der nu optrædes vejledende i Retning af hvilke »Rødder«, der bør dyrkes*). Og de mange Andels- og Fællesmejerier burde udsætte Præmier for de Leve-

*) Efter velvillig Meddelelse fra Konsulent P. Nielsen maa efter foreløbige Forsøg at dømme de bedste Gulerødder til lettere Jorder antages at være Nordslesvigsk Kæmpe, Champion og White Belgian eller Hvid grønhovedet Kæmpe. Disse Varieteter give endog større Afrøder end de fleste Varieteter af Turnips. Og endelig som den Runkelroe, der foreløbig maa antages bedst at lykkes paa lettere Jord, angiver Konsulent Nielsen Eckenendorfer, hvoraf originalt Frø faaes hos Markfrøkontoret.

randører, der dyrke Runkelroer og Gulerødder i tilstrækkelig Mængde til de malkende Køer.

Muligvis foranlediget ved sidste Aarsberetning, hvor der var en Antydning af, at Mælken produceredes billigst, hvor Køerne ikke fodredes med Roer, har der i Aarets Løb i Landbrugsbladene været ført Diskussion om, hvorvidt Rodfrugtdyrkning overhovedet er fordelagtig paa Mejerigaarde. — Ansete Mænds Meninger stode skarpt ligeoverfor hinanden, og enhver beholdt vistnok til Slutning sin egen. Men det er vel og et af den Slags Spørgsmaal, hvor lokale Forhold og mange andre have Betydning, uden at det er let at bemærke hvilken. Og om der overhovedet nogensinde kan faaes bestemte, almengjældende Svar, bliver det vel først, naar der desangaaende kan blive anstillet sammenlignende Forsøg ved Hjælp af tilstrækkeligt Statstilskud paa samme Maade, som Docent Fjord har løst saa mange vigtige Opgaver. — I den Henseende er det glædeligt, at Docenten allerede har gjort indledende Skridt til at søge at belyse Spørgsmaalet om Handelsfoderstoffernes Indflydelse paa Smørrets Kvalitet. Men da Sagen er vanskelig, kan det muligvis vare længe, inden Resultaterne komme til at foreligge, og da Sagen har saa stor praktisk Betydning og stadig drøftes, vil jeg her meddele nogle af de Erfaringer, som Korrespondenterne mene i de seneste Aar at have gjort. At disse Erfaringer ikke stemme overens viser netop Spørgsmaalets vanskelige Natur.

Medens Nr. 12 angiver, at alle andre Handelsfoderstoffer end Klid og Rapskager virke uheldig paa Kvaliteten uden at forøge Kvantiteten, angiver Nr. 8 som en gammel, stadig bekræftet Erfaring, at naar Halvdelen af Kraftfoderet er Raps-, Palme- og Solsikkekager og den anden Halvdel Klid og væsentlig Havre, faaes med 8—10 Pd. Hø og 40 Pd. Runkelroer et udmærket Foder.

Og om Solsikkekager angiver samtidig Nr. 4, at 2—3 Pd. daglig forøger Fedtmængden i Mælken, medens Nr. 1 siger, at Solsikkekager er forbudt af Smørhandleren, at Bomuldsfrøkager ved Siden af Rapskager er et godt Foder til

at forøge Kvantiteten uden at skade Kvaliteten, og at Jordnødkager vrages af Kvæget.

Nr. 15 skriver, »efter i flere Aar med gunstigt Resultat at have anvendt Jordnødkager, have disse iaar gjort Smørret oliet; men de vare ogsaa fra en anden Fabrik«. — Se, der er netop en af de vanskelige Sider ved Sagen, — Landmanden er ikke sikker paa at faa Kager af samme Kvalitet, som de sidste han havde af samme Navn, og dette Forhold gjør det yderlig vanskelig at faa Erfaringerne konstaterede. Og i den Henseende synes det at være særlig uheldigt med Jordnødkager, der iøvrigt er en saa næringsrig, velmagende og forholdsvis billig Kage, der netop paa Grund af dens stærke Indflydelse paa Smørrets Kvalitet maa bruges med stor Forsigtighed.

En heldig Løsning synes at være funden af Nr. 11, hvor der i flere Aar har været anvendt Jordnødkager, og hvor der tidligere af og til har været branket og oliet Lugt ved Smørret; thi nu skrives derfra, at man er fornøjet og mener at have bragt Forbruget til et Pd. Smør ned ved at give et Pd. Jordnødkager sammen med et Pd. Palmekager, medens det øvrige Foder er 2 Pd. Blandsædskraa (Havre med lidt Byg), 2 Pd. Hvedeklid og 1 Pd. Rapskager; »thi ved denne Sammensætning synes Jordnødkagerne, som der ofte er klaget over, ikke at indvirke skadelig paa Kvaliteten af Smørret«. — Smørret, som jeg ofte har seet i Grossererens Kjælder, betaales med 4—5 Kroner over Noteringen; og Rapskager, Klid og Havre ere jo ogsaa fra gammel Tid af de mest ansete Foderstoffer, medens Palmekager og Jordnødkager i denne Mængde maa antages at øge Kvaliteten samtidig med at de hæve hinandens Indflydelse paa Kvaliteten, idet førstnævnte giver tørt og sidstnævnte blødt Smør.

Nr. 5 angiver som de bedste og mest uundværlige Foderstoffer Rapskager, Klid og Palmekager, og endelig Nr. 9 angiver som bestemt Erfaring, at den mest passende Sammensætning dersteds er 3 Pd. Blandsædskraa (mest Havre), 1½ Pd. Klid, 1 Pd. Rapskager og 1 Pd. Kokussager.

Medens jeg maa være disse Korrespondenter taknemlig for, at de i dette kildne Spørgsmaal have udtalt deres Meninger og Erfaringer saa uforbeholdent, kan jeg af det brogede Billede ikke faa andet ud, end at de gamle Autoriteter stadig bør hædres. 1 Pd. Rapskager pr. Ko og Hvedeklid og saa megen Havre som muligt viser sig gennemgaaende at være bedst for Smørrets Kvalitet. Og hvor man finder det mest økonomisk tillige at bruge andre Handelsfoderstoffer, gaaer det bedst at anvende smaa Mængder af flere forskellige, med Omhu og Eftertanke valgte Kager, medens Mel ikke synes nu at finde Anvendelse.

Hvad Fodringen i sin Helhed angaaer og særlig ligeoverfor det Spørgsmaal, hvorledes det har betalt sig, maa der henvises til Tabellerne II a og II b, hvor Beregningen og Sammenstillingen er foretaget efter de tidligere Aar anvendte Regler, medens Værdiansættelsen, der tidligere Aar var 6 Øre pr. Pd. beregnet Kraftfoder, nu er sat til 5 Øre. Reduktionen til Kraftfoderenheder er altsaa skeet ved følgende Forholdstal:

100 Pd. Kraftfod. = 100.	Beregn. Værdi af 100 Pd. = Kr. 5,00.
— Kløverhø = 40.	Do. do. = — 2,00.
— Enghø = 25.	Do. do. = — 1,25.
— Gulerødder	
og Runkelroer = 12.	Do. do. = — 0,60.
— Turnips	
og Rutabaga = 8.	Do. do. = — 0,40.

Angaaende denne Nedsættelse i Pris har jeg samlet Oplysninger og Iagttagelser fra mange forskellige Steder, og fra alle Sider er jeg bleven bestyrket i, at Nedsættelsen ingenlunde er for stor. Priserne begyndte vel at dale i 1884, saa i sidste Aarsberetning have de været rigelig høje; men i 1885 og 1886 er Nedgangen betydelig og synes at faa en varig Karakter.

I Landmandsforsamlingen for Nykjøbing og Omegn oplyste Konferentsraad Tesdorpf som statistiske Data fra

Tab. II a. Vinterfodringen 1885—86.

Mejeriernes Nr.	pCt. Kælvere inden 1ste Januar.	Opfodret pr. Ko af beregnede Kraftfoderenheder.								Foderets Værdi i Kr.	Pd. Mælk pr. Ko.	100 Pd. Mælk kostet at producere.			
		Kraftfoder.	Kløver og Vikkehavrehøj.	Enghøj.	Runkelroer og Gulerødder.	Turnips og Rutabaga.	Ialt.	I Gjen-nemsnit pr. Dag af				1885—86.	1884—85.	1883—84.	1882—83.
								Kraftfoder.	hele Foderet.						
1	47	902	990	150	15	279	2336	4.2	10.9	116.80	2850	4.10	4.68	4.19	—
2	49	1273	126	497	662	»	2558	6.1	12.3	127.90	2628	4.86	8.02	7.70	8.15
3	50	968	»	375	785	40	2168	5.3	11.9	108.40	2983	3.83	—	—	—
4	49	1726	523	»	24*)	»	2273	8.3	10.9	113.65	2895	3.93	—	—	—
5	59	1458	98	309	387	68	2320	6.4	10.2	116.00	2862	4.05	4.98	4.79	5.35
6	30	1189	1125	»	»	160	2474	5.5	11.3	123.70	2700	4.58	4.68	5.3	5.20
7	66	828	134	584	317	56	1919	3.9	9.1	95.95	2865	3.35	—	—	—
8	47	1559	134	84	625	»	2402	7.4	11.4	120.10	3228	3.72	6.01	4.4	5.12
9	87	1412	174	109	570	»	2265	6.7	10.7	113.05	4109	2.78	4.26	3.38	5.37
10	46	871	554	769	188	59	2441	4.0	11.3	122.05	2198	5.55	6.05	5.66	7.25
11	52	1477	831	»	»	»	2308	6.7	10.5	115.40	3265	3.53	3.46	—	—
12	64	1545	506	»	882	35	2968	6.0	11.7	148.40	3799	3.91	—	—	—
13	—	2577	438	29	741	»	3785	11.2	16.4	189.25	5087	3.72	—	—	—
14	45	1125	356	465	489	63	2498	5.4	12.0	124.90	2308	5.41	—	—	—
15	32	1156	833	70	82	32	2173	5.5	10.3	108.65	2603	4.17	5.51	6.17	—
16	28	1197	24	375	»	303	1899	5.4	8.6	94.95	2101	4.52	5.32	—	—
17	64	556	»	875	643	»	2074	2.6	9.7	103.70	4623	2.25	4.09	5.23	5.14
18	55	1338	18	»	629	272	2257	6.2	10.2	112.85	2588	4.36	6.34	5.34	6.31
19	68	1455	430	269	»	»	2154	6.8	10.0	107.70	3675	2.93	3.10	4.71	—
20	43	1415	222	194	»	560	2391	6.6	11.2	119.55	2482	4.82	5.02	4.55	5.40

*) 800 Pd. Sukkerroeaaffald à 15 Øre pr. 100 Pd.

Tabel II b.

Mejeriernes Nr.	Aargang.	pCt. Kælvere inden 1ste Januar.					Pd. Kraftfoder daglig pr. Ko.		Pd. Foder daglig pr. Ko.		Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko.		Mælkens Produktionspris Ø. pr. Pd.		
		pCt.	Kælvere inden 1ste Januar.	Pd.	Kraftfoder daglig pr. Ko.	lalt Pd. Foder daglig pr. Ko.	Mælkeudbytte i Pd. pr. Ko.	Mælkens Produktionspris Ø. pr. Pd.	Mejeriernes Nr.	Aargang.	pCt.	Kælvere inden 1ste Januar.	Pd.	Kraftfoder daglig pr. Ko.	lalt Pd. Foder daglig pr. Ko.
1	1883-84	39	5.4	8.1	2575	4.19	10	1880-81	54	2.3	6.7	1786	4.81		
	84-85	38	4.3	9.3	2650	4.68		81-82	43	3.9	8.5	1724	5.12		
	85-86	47	4.2	10.9	2850	4.10		82-83	62	3.6	12.2	2213	7.25		
2	1880-81	36	6.0	10.1	2195	5.97	11	83-84	61	6.3	9.9	2134	5.86		
	81-82	40	8.3	12.9	1602	9.65		84-85	42	4.0	10.0	2166	6.05		
	82-83	23	6.6	11.7	1692	8.15		85-86	46	4.0	11.3	2198	5.56		
3	83-84	47	6.1	12.0	1968	7.70	15	1884-85	62	6.9	9.4	3454	3.46		
	84-85	33	7.4	12.3	2023	8.02		85-86	52	6.7	10.5	3265	3.53		
	85-86	49	6.1	12.3	2628	4.86		1883-84	—	5.6	13.2	2636	6.17		
5	1880-81	57	6.4	7.7	2394	4.21	16	85-86	32	5.9	10.4	2319	5.51		
	81-82	54	7.0	8.9	2237	4.87		85-86	32	5.5	10.3	2603	4.17		
	82-83	50	7.2	11.6	2681	5.35		1884-85	37	6.0	9.4	2267	5.33		
6	83-84	61	6.3	9.7	2588	4.79	17	85-86	28	5.4	8.6	2101	4.52		
	84-85	68	5.8	11.1	2975	4.98		1881-82	40	3.2	11.8	3246	4.39		
	85-86	59	6.4	10.2	2862	4.05		82-83	44	3.6	12.4	3066	5.14		
7	1880-81	39	4.7	7.9	2541	4.12	18	83-84	45	3.4	12.3	2667	5.23		
	81-82	33	7.5	10.2	1828	6.41		84-85	45	3.0	10.9	3481	4.09		
	82-83	50	6.7	11.4	2731	5.20		85-86	64	2.6	9.7	4623	2.25		
8	83-84	27	4.9	9.1	1982	5.63	19	1881-82	59	7.2	11.8	2508	5.74		
	84-85	15	4.0	7.1	1965	4.68		82-83	47	7.0	13.1	2721	6.31		
	85-86	30	5.5	11.3	2700	4.58		83-84	58	6.4	13.1	2807	5.34		
9	1880-81	55	6.1	10.0	2478	4.96	20	84-85	49	7.3	13.6	2679	6.34		
	81-82	64	7.8	12.5	2605	5.05		85-86	55	6.2	10.2	2588	4.36		
	82-83	59	7.6	14.4	3261	5.12		1883-84	—	7.5	13.5	3475	4.71		
10	83-84	53	7.0	12.6	2870	4.84	19	84-85	—	7.0	10.0	4056	3.10		
	84-85	47	6.9	12.0	2564	6.01		85-86	68	6.8	10.0	3675	2.93		
	85-86	47	7.4	11.4	3228	3.72		1881-82	52	6.8	10.3	2287	5.47		
11	1880-81	70	4.9	13.1	2724	6.17	20	82-83	65	6.7	11.4	2722	5.49		
	81-82	42	7.1	14.7	2327	7.59		83-84	44	6.4	9.4	2477	4.55		
	82-83	68	5.9	14.3	3464	5.37		84-85	53	6.3	10.3	2495	5.02		
12	83-84	50	4.8	10.1	3841	3.38	20	85-86	43	6.6	11.2	2482	4.82		
	84-85	70	5.6	12.9	4000	4.26									
	85-86	87	6.7	10.7	4109	2.76									

sine Mejerigaarde, at Klid i 1885 betaltes med 4,52 Øre, medens Gjennemsnitsprisen for de foregaaende fem Aar var 5,28 Øre, og Nedgangen var altsaa 14,5 pCt. Og Rapskager kostede 1885 5,79 Øre, medens de foregaaende fem Aars Gjennemsnitspris var 7,01 Øre, saa at Nedgangen for dette dyreste Foderstof altsaa endog var 17,35 pCt. — For Malkekvægets og Svinenes Vedkommende viser det sig ogsaa, at de fleste Korrespondenter have haft Kraftfoderet til en Pris snarere under end over 5 Øre pr. Pd. Og mange Beretninger meddele, at Svinene for en stor Del kun have faaet Affaldskorn, Rismel og slige mindre værdifulde Fodermidler; selvfølgelig maa dette betragtes som priselig Økonomi, ligesom og det at give Svinene (og Hestene) Rug, Vikker, Ærter og andre Ting, der indvirke skadelig paa Smørrets Kvalitet; men deraf følger, at Regnskabet gennemgaaende vistnok kommer til at nedbringe Udbyttet af Svinene noget, fordi den fradragne Værdi af Kraftfoderet muligvis er lidt for stor. Og en af Fordelene ved Svinene er jo netop den, at disse altædende Dyr fortrinnsvis kunne udnytte mange Ting, der ikke er egentlig Handelsvare.

I Tabellerne II a og II b ere Tallene fra de tidligere Aar opførte som de findes i foregaaende Beretning; thi jeg mener, at Produktionsprisen med den virkelige Kraftfoderpris som Grundlag er lige saa karakteristisk for Aaret som den Værdi, hvortil Mælken er udbragt, der jo er beregnet af de virkelig opnaaede Priser paa Smør, Ost, Flæsk osv.

Vil man derimod for de forskjellige Aar sammenligne Køernes Produktionsevne i Forhold til det anvendte Kraftfoder, viser det sig, at for de 14 Gaarde, der begge Aar have indsendt Regnskaber, er iaar ét Pd. Mælk leveret for 4,01 Øre, der til Sammenligningen maa multipliceres med $\frac{6}{5}$ og saaledes bliver 4,81, medens det tilsvarende Tal for foregaaende Aar var 5,11. — Det viser sig altsaa, at Mælkeudbyttet i Forhold til Foderet er gaaet fremad, idet Mælken (beregnet efter samme Foderpris) iaar

er leveret 5,9 pCt. billigere end i det foregaaende Aar. — Dette meget glædelige Forhold finder ogsaa i Beretningerne Udtryk i Ord, idet der fra flere Sider hævdes, at Kørne hele Vinteren igjennem malkede forbausende godt.

Erindres maa det, at ogsaa det foregaaende Aar viste sig gunstig i denne Henseende; at det kan gjentage sig, synes at antyde glædelige Fremskridt i Retning af Besætningernes Udvikling og kyndige Fodring.

Medens Landmændene nu om Vinteren saa nogenlunde ere Herrer over Forholdene, hvad Kvægets Foder og Pleje angaaer, synes Sommerne i de senere Aar at blive vanskeligere og vanskeligere. Det er Regnmangelen, der gjør Ulykken, og i mange af Landets Egne har det i Sommeren 1886 været værre end i de sidst forløbne 18 Aar.

Som Tab. III viser, har hel eller delvis Staldfodring været anvendt de fleste Steder. — Ved Udbindingstiden vare Kløvermarkerne kun tarvelige. Mange Planter vare i Vinterens Løb gaaede helt bort, og de faa tilbageblevne kunde ikke dække Jorden og holde paa Fugtigheden. Solvarmen og Regnmanglen gjorde tilsammen, at de spredte Planter for hurtig kom i Blomst. Og hvad enten de bleve afgræssede eller slaaede til Hø, vilde de ikke komme igjen. I Juni vare grønne Græs- og Kløvermarker næsten et sjældent Syn.

Først efter Midten af Juli kom der igjen Liv i Vegetationen, saa Kvæget atter kunde komme ud; men Græsningen var endda tarvelig nok. — Udgifterne til denne paatvungne Staldfodring betyde for mange Landmænd en lige saa stor Mangel i paaregnet Indtægt af Græsmarkerne. Og dog maa det, som de fleste Korrespondenter ogsaa bemærke, ubetinget ansees for rigtigst at staldfodre (eller hvor Forholdene ere ugunstige, give Tilskud af Kraftfoder paa Marken) for at holde Mælken oppe hos Kørne, der jo om Sommeren for største Delen ere gammelmalkende. — Bevirkedes det ved Mangel paa Næring, at Mælken tabes, kan

man ikke nu malke Køerne op igjen, naar Græsset bliver rigeligere. Det kunde man i gamle Dage ved Ævred-græsningen; thi da havde Køerne kælvet om Foraaret, og Fosteret tærede endnu ikke paa Koen; men nu er den i August og September i de overvejende Tilfælde for nær ved Kælvningen til at tilbagevinde, hvad der kan være tabt.

Men i mange af Landets Egne var der ikke alene Græsmangel, der var ogsaa Vandmangel. Og denne viste sig i saa høj Grad, at det paa nogle større Gaarde ligefrem blev umuligt at skaffe Kvæget godt og rigeligt Drikkevand.

At Mælken vistnok kan blive inficeret, naar Kvæget maa nøjes med daarligt, stillestaaende Drikkevand, havde jeg Lejlighed til at se et Par Steder, hvor jeg blev tilkaldt for at undersøge, hvad Grunden vel kunde være til, at Smørrets Kvalitet blev utilfredsstillende. Paa en Gaard paa Bornholm var det endog saa galt, at den ny-malkede Mælk, jeg opvarmede til ny Syre, paa en halv Snes Timer blev ligefrem stinkende, inden den blev sur og jævn.

Brøndene gave kun faa Spande daglig, Mærgelgravene vare næsten tomme, og Dammene vare undertiden i en saadan Tilstand, at man, hvor der var Tid til det for andet Arbejde, benyttede Lejligheden til at rense dem for det halvtørre, gjærende Mudder.

At det under saadanne Forhold blev vanskeligt for Mejskerne at holde Lokaler og Inventar friske og rene, er en Selvfølge. Paa Gaarden Nr. 9 blev Vandet i Kilden saa sparsomt, at man i mange Uger ikke turde tømme Vandkummen og grundig rense den, fordi man frygtede for ikke igjen at faa den tilstrækkelig fyldt. Og mange Steder var der i sørgelig Grad Lejlighed for uerfarne Mejerfolk til at begaa Fejl og blive raadville.

Flere Steder, hvor jeg undersøgte Brøndene, der skulde forsyne selve det indvendige Mejeri med Vand, viste dette sig ligefrem fordærvet og ildelugtende, og ved nærmere

Tab. III. Sommerfodring

Mejeriernes Nr.	Kholdets Størrelse.	Antal Græsdage.	Produktion pr. Ko.						Mælkeforbrug til 1 Pd.		Salgspris for 100 Pd.			
			Pd. Mælk.	Pd. Smør.	Pd. Ost.	Pd. Svin.	Skummet Mælk anvendt til		Smør.	Frisk Ost.	Smør.	Ost.	Svin.	Skummet Mælk.
							Salg. Pd.	Kalve og Husholdning.						
1	107	126	1513	45	37	113	3	247	33 ₃	12 ₁	85 ₃₄	17 ₅	27 ₂	
2	78	159	2205	80	48	111	18	286	26 ₀	14 ₃	89 ₀₀	17 ₅	28 ₀	1.
3	169	88	2358	89	44	100	2	818	26 ₂	14 ₃	94 ₆₇	15 ₀	26 ₀	1.
4	75	169	1947	71	31	—	»	702	27 ₄	14 ₈	89 ₃₀	11 ₅		
5	36	140	2037	68	94	60	42	438	29 ₁	12 ₀	83 ₁₀	13 ₀₃	27 ₅	1.
6	72	140	1684	52	14	100	78	604	31 ₅	12 ₀	93 ₀₀	20 ₀	29 ₀₀	2.
7	108	141	1864	57	33	74	13	404	31 ₇	11 ₂	88 ₉₁	15 ₁₃	28 ₃₄	2.
8	81	144	2165	84	—	—	—	—	25 ₂₀	16 ₁₂	88 ₂₀	11 ₀₄		
9	40	153	1820	56	—	72	50	400	31 ₅	—	88 ₈₈	23 ₀₀	25 ₀₀	2.
10	65	160	2169	67	96	63	85	411	31 ₀	13 ₂	85 ₅₀	21 ₀₀	27 ₀₀	2.
11	149	146	1732	65	38	74	65	337	26 ₂	14 ₀	93 ₀₀	12 ₅₇	26 ₃₃	1.
12	72	123	2016	81	2	159	38	300	24 ₈	13 ₅	82 ₉	11 ₀₀	28 ₇₀	2.
13	23	—	2667	100	—	—	»	435	26 ₀	—	92 ₀₀	—	—	
14	93	56	2037	76	17	—	25	557	25 ₇	14 ₀	88 ₂₇	—	—	1.
15	139	160	1685	67	70	32	30	146	24 ₀	15 ₀	94 ₂₇	15 ₅₀	27 ₀₀	2.
16	74	154	1539	56	72	56	1	241	26 ₀	12 ₀	88 ₃₅	16 ₀₀	27 ₅₀	2.
17	30	170	2049	61	61	62	178	473	29 ₄	13 ₀	96 ₀₀	16 ₀₀	25 ₅₀	2.
18	49	58	2422	87	66	159	51	536	27 ₀	14 ₂	99 ₃₀	12 ₄₀	27 ₀₀	1.
19	40	119	2188*)	51	28	—	»	872	30 ₃	—	80 ₀₀	—	—	
20	89	151	2101	85	41	82	12	730	24 ₄	13 ₇	89 ₆	—	27 ₁	1.

*) Hvoraf 367 Pd. paa Grund af Ismangel solgtes for 3,2 Øre pr. Pd.

ejeriudbytte i 1886 paa 20 Gaarde.

Foder pr. Ko.				Mejerisystem.	Anmærkning.	Sommeren 1885.	
Pd. Kreattdug.	Pd. Kløverhø.	Pd. Enghø.	Td. Ld. Græsareal.			Pd. Mælkeudbytte pr. Ko.	Mælkeforbrug til 1 Pd. Smør.
43	112	>	1 ₁	Bøtter og Is.	Staldfodret $\frac{5}{7}$ - $\frac{14}{7}$. Og 55 Køer bunden ind 20 Dage før de andre.	1695	27 ₄
>	>	>	0 ₈	Vand og Is.		2512	27 ₄
25	>	541	1 ₂	B. & W.s Centrifuge.	Staldfodret $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{6}$, $\frac{21}{6}$ - $\frac{17}{7}$ og $\frac{22}{5}$ - $\frac{1}{10}$.	—	—
>	>	>	1 ₂	T. & H.s Centrifuge.	Staldfodret $\frac{26}{6}$ - $\frac{21}{7}$.	—	—
>	>	>	0 ₈	Bøtter.		1750	28 ₄
>	>	>	0 ₇	Is.	Staldfodret $\frac{17}{6}$ - $\frac{25}{7}$.	1956	32 ₄
53	>	>	—	Is og Bøtter.	Staldfodret $\frac{10}{7}$ - $\frac{22}{7}$.	—	—
80	14	14	0 ₇	B. & W.s Centrifuge.		2923	27 ₅
25	>	>	0 ₇	Vand.	Staldfodret 3 Uger.	1796	32 ₀
>	>	>	1 ₁	Vand og Is.		2227	29 ₈
54	>	>	1 ₁	B. & W.s Centrifuge.	Delvis staldfodret i 40 Dage.	1964	26 ₃
55	>	>	1 ₀	B. & W.s Centrifuge.	Staldfodret 38 Dage.	—	—
00	257	>	0 ₁	B. & W.s Centrifuge.	Staldfodret hele Sommeren.	—	—
—	—	>	1 ₃	B. & W.s Centrifuge.	Staldfodret indtil $\frac{2}{7}$.	—	—
68	73	>	1 ₁	Lavals Centrifuge.	Staldfodret 28 Dage.	2480	26 ₅
08	>	41	1 ₄	Is og Bøtter.	Staldfodret $\frac{20}{10}$ - $\frac{31}{10}$.	1650	27 ₄
64	>	666	0 ₈	Is.		2446	36 ₁
57	>	>	0 ₆	B. & W.s Centrifuge.	Staldfodret indtil $\frac{10}{8}$.	2532	26 ₂
8	>	>	0 ₈	Bøtter og Is.	Staldfodret $\frac{22}{6}$ - $\frac{26}{7}$.	1983	26 ₃
46	90	135	1 ₀	B. & W.s Centrifuge.	Staldfodret $\frac{28}{9}$ - $\frac{13}{10}$.	2397	24 ₇

Eftersyn fandt jeg, at det utvivlsomt hidrørte fra, at man dels bevidst, dels ubevidst havde ladet Vand, der kom fra Mejeriet og altsaa medbragte Mælk og andet organisk Stof løbe tilbage i Brønden. — Særlig i saadanne Mejerier, hvor Vandet til Bassinerne (Vand og Is) maa pumpes op, bruges det nogle Steder den første Time efter Opsiningen at holde Pumpen i Gang, og saa lade det af Mælken opvarmede Vand løbe tilbage til Brønden, hvor det bliver nogle Grader koldere til næste Gang, der er malket. Og det samme Vand bliver saaledes anvendt flere Gange. — Det absolut Forkastelige ved denne Fremgangsmaade viste sig ret iaar. Vil man bruge Jordkulden til at køle Vand, maa det ske i en speciel Brønd, der er fuldstændig adskilt fra den, der skal give rent, frisk Vand. — Og jo mere sparsom en Brønd giver Vand, desmere maa man vogte sig for at lede daarligt Vand til den; thi saa fordærves alt. Den lille Smule friske Vand smittes af Tilløbet langt hurtigere og værre end den store Mængde.

Og flere af de gode gamle Fremgangsmaader fra Bøtternes Tid komme ikke nok til Anvendelse, fordi de nuværende Mejersker dels ikke kjende dem og dels ikke forstaa at anvende dem og ingen Tillid have til dem. Særlig vil jeg fremhæve to Midler, Nattekulde og Kalk, der sidste Aar burde have været anvendt i langt højere Grad, end de blev.

Alle Vinduer bør, som man nu snart kun seer det i ældre Mejerier, være forsynede med Jærnstænger eller Staaltraadsgitter, og hele Sommeren igjennem burde det være en ufravigelig Regel, at Mejersken i Mørkningen oplukkede alle Vinduer i samtlige Mejerilokaler*), saaledes at der kan blive dygtigt Gjennemtræk, og alt kan blive udluftet, køligt og frisk ved den kolde Natteluft. Strax om Morgenens bør Vinduerne imod Øst og Syd lukkes, medens Vinduerne imod Vest og Nord først lukkes hen

*) I Ostekamrene maa man som bekjendt være forsigtig med at lade komme Træk.

paa Formiddagen. — Men hvorledes seer det ud i mange af de nyere Mejerier? — Nogle Steder er der anbragt Jernvinduer, hvor kun en enkelt Rude kan lukkes op, og andre Steder er der hverken Stænger eller Gitre for de almindelige Vaaningshus-Vinduer, saa Frygt for tobenede og firbenede Tyve gjør, at Vinduer og Døre først aabnes for den friske Luft om Morgen, naar Arbejdet begynder. Men saa kommer ogsaa Dampen og Varmen, og paa saadanne Steder kan Luften være kvalm og indelukket hele Døgnet igjennem, hvad der umuligt kan være heldigt for Mejeriprodukterne.

Dernæst var det i gamle Dage altid Tilfældet, at man ved Mejerierne fandt en Kalkkule eller en nedgravet Tønde med læsket Kalk. Det meste Inventar var den Gang af Træ, og hvad der ikke var oliemalet, blev næsten daglig skuret med Kalk (eller enkelte Steder Bøgeaske); thi Mejersken satte sin Stolthed i, at alt skulde være skinnende hvidt. — Kom der et Stænk fra Kjærnen eller Osteballien paa Muren, saa denne begyndte at blive graa, saa var der strax en Kniv beredt til at skrabe det af, og en Kalkkøst var kun faa Minutter om at gjøre det godt igjen, og saa kunde der ingen muggen Lugt komme derfra.

Nu derimod er næsten alt Inventariet bleven af Blik, og Rengjøringen deraf foregaaer ved Hjælp af Soda og kogende Vand. Kalk sees ikke paa Mejeriet. De faa Stykker Trætøj, der findes (f. Ex. Kjærne og Flødetønde) skrubbes med Soda og udkoges ved Hjælp af Damp et Par Gange om Ugen. Men jo oftere Udkogningen finder Sted, desmere aaben bliver Porerne i Træet, og des hyppigere maa der koges ud, hvis man ikke vil have »Trætøjet til at lugte«. — Og hvorledes blive nu ikke Vægge, Gulv og Loft stænkede med Olie, Skyllvand og andre Ting fra en stor Mængde stadig roterende Axler og Hjul. Hvert Stænk giver en muggen Plet og følgelig muggen Lugt, og Kalkningen bliver altfor ofte udsat »til Mureren kan komme«. — Finde Mejersken og Pigerne sig for gode til at »faa revnede Fingre af Kalken«

eller faa Stænk paa Kjolen og Middagsøvnen en Smule kortere den Dag, hvorfor kan saa ikke en Karl eller Husmand (Maskinkarlen f. Ex.) gjøre den Smule Arbejde? — Naar det bliver taget i Tide, er det let at holde, som det bør være. Men tro ikke, at det er ligegyldigt, hvorledes Luften i Lokalerne er, fordi Mælken ikke staaer i Bøtter.

Det svageste Punkt i vort danske Mejeribrug er for Tiden Anvendelsen af den skummede Mælk. Jo større Landets samlede Mælkeproduktion bliver, og jo større Mejerierne blive, des mere umuligt er det at faa den skummede Mælk fordelagtig anvendt til Ost. Og i de foregaaende Aar saa vi da ogsaa Overproduktion deraf i alle Landets Egne. Hertil bidrog meget de talrige Fællesmejerier. Men nu er disses Antal formindsket, og de fleste Andelsmejerier levere Mælken tilbage til Interessenterne. — I 1885 fik mange Mejerier grundig at føle, hvor galt det er at producere en Vare, efter hvilken der ikke er tilstrækkelig Efterspørgsel. En af Tidsskriftets Korrespondenter har endog maattet give Svinene en ikke ubetydelig Mængde af den for dem slet ikke gavnlige, lagrede Ost. — I Løbet af 1886 synes endog Forholdene i denne Henseende at have forbedret sig betydelig, idet Beholdningerne ved Aarets Slutning overalt kun ere smaa. Men det var ogsaa paa høje Tid, at Produktionen indskrænkedes; thi det var kommen dertil, at gode og daarlige Varer bleve betalte næsten lige daarlig. Og deraf fulgte, at der slet ikke var nogen Spore for Personalet til at gjøre sig Umage med Osteproduktionen, hvortil der er lidt nok Lyst iforvejen.

Særlig for de store Mængder centrifugeret Mælk maa Hovedanvendelsen være Opfodring til Kalve og Svin. Og fra flere Mejeri-Interessenter er det meddelt mig, at de ved heldig Sammensætning af Foderet Aaret igjennem have faaet den skummede Mælk udnyttet til en Øre pr. Pd. — I mange af Landets Egne have Fællesmeje-

Tab. IV. Udbytte af skummet Mælk, Osteproduktion og Svinehold 1885—86.

Mejeriernes Nr.	Svineholdet.						Sk. Mælk pr. Ko.		Osteproduktion pr. Ko.		Udbytte pr. Ko af Svin, Ost, skummet Mælk.		
	Solgt Grise pr. Ko. Kr.	Solgt og forbrugt Fedesvin pr. Ko (levende Vægt).			Kraftfoder til Svin pr. Ko.		Solgt Kr.	Til Kalve og Husholdningbrug Kr.*)	Pd. fra Pressen.	Kr.**)	Ialt Kr.	Med Frdrag af Svinenes Kraftfoder Kr.	
		Forbrug Pd.	Salg Pd.	Kr.	Pd.	Kr.							Ialt med Frdrag af Kraftfoderets Værdi.
1	0.15	14	212	62.05	513	25.05	37.45	0.08	6.68	77	12.08	81.04	56.29
2	1.00	35	187	61.61	590	29.50	33.11	0.53	6.75	130	19.74	89.63	60.13
3	»	11	159	46.30	653	32.55	13.65	0.06	24.38	131	15.75	86.49	53.84
4	54.14†)	—	—	—	227	11.35	42.79	0.85	15.06	118	12.19	83.14	71.79
5	1.00	46	74	32.34	444	22.00	13.14	1.09	18.74	182	21.37	74.00	52.70
6	6.32	32	182	62.06	682	34.10	34.28	2.12	17.93	36	6.40	94.83	60.73
7	2.13	21	215	65.99	486	24.30	43.32	0.52	14.78	80	10.89	94.31	70.01
8	10.09	—	—	30.67	512	25.00	15.16	0.55	37.39	—	5.01	83.72	58.12
9	5.58	22	130	38.14	302	15.10	28.62	1.92	18.31	26	5.29	69.24	54.14
10	5.07	21	105	35.28	470	23.50	17.45	3.48	14.58	160	26.88	85.84	62.34
11	»	31	118	39.28	377	18.85	20.98	1.45	13.61	118	11.75	66.04	51.19
12	0.20	7	313	91.73	1085	54.25	37.08	1.68	16.80	4	0.50	110.01	56.66
13	»	—	—	157.00	1813	90.65	67.31	»	18.94	»	»	176.90	86.25
14	2.40	—	—	56.08	639	31.95	26.53	0.72	22.84	37	3.60	85.64	53.69
15	9.07	4	77	22.12	365	18.25	13.64	1.42	5.56	199	31.07	69.94	51.69
16	3.12	16	102	33.07	487	23.35	12.84	0.04	10.81	141	20.32	67.36	44.01
17	»	14	114	32.64	183	9.15	23.19	6.78	28.19	183	26.40	94.01	84.86
18	»	27	291	85.86	587	24.35	61.51	3.35	12.64	120	12.25	114.19	89.75
19	»	—	—	—	—	—	—	»	36.21	72	13.40	—	—
20	»	16	145	44.18	405	20.25	23.93	0.45	18.39	52	5.64	68.66	48.41

*) Den skummede Mælk er beregnet til 1¼ Ø. pr. Pd.

**) Hvor Ostens Svind ej er opgivet, er det beregnet til 10 pCt. for frisk og 20 pCt. for lagret Ost. Og hvor Ostepreisen ej er opgivet, er den beregnet til 12 Ø. pr. Pd.

†) Salg af 3 Maaneders Grise til Fællesmejerier.

mejerierne, for blot at komme af med den, dog solgt den centrifugerede Mælk langt billigere. Og samtidig synes det mere at komme ind i Bevidstheden paa Folk, at dette billige Foders store Næringsindhold kan udnyttes af alle vore Husdyr ligefra Arbejdshesten til Kyllingen*). Som Exempel paa begge Dele skal jeg anføre, at Landbrugs-kandidat Lindholm, Konsulent i Maribo Amt, i Sommer købte centrifugeret Mælk paa et nærliggende Mejeri for 2,5 Øre pr. Kande, og gav daglig 4 Kander til hver af sine Køer, der paa Grund af Græsmangel vare komne paa Staldfodring. Samtidig formindskede Konsulent Lindholm Kraftfoderet pr. Ko med 2 Pd., hvis Værdi han mente var 10 Øre, som han betalte for Mælken. Og Forsøget faldt ud til hans fulde Tilfredshed, saa han følgende Somre vil købe Mælk til Køerne, forsaavidt han kan faa det forholdsvis lige saa billig.

Erindres maa det, at en Hovedbetingelse for at Fodringen med den kvælstofholdige Mælk skal betale sig, er, at der ikke gives for meget, og at det gives sammen med mere kvælstoffattige Fodermidler. Den ensidige Fodring med Mælk er uvivlsomt en af de væsentligste Grunde til, at Fællesmejerierne tjene saa lidt ved Svineholdet.

Er mange Steder i Landet den skummede Mælk anset for mindre værd, end den virkelig er, synes dette snarere i endnu højere Grad at være Tilfældet med Vallen. — I den vandknappe Tid i Sommer var der endog Mejerier, der ønskede Vallen ombyttet med Vand, »hvormed man dog kunne skylle Gulvene«. Og mange Mejerier ere glade ved at faa en Øre for Kanden, naar Vallen bliver hentet paa Mejeriet. — Aarsagen hertil er vistnok for en stor Del den, at der holdes for faa Svin, og at disse i altfor høj Grad næsten udelukkende fodres med Mejeriaffald. Og dette Misforhold er blevet endnu værre, efterhaanden som

*) Tyske Blade bringe endog Meddelelser om, at man til Fedning af Karper i Damme med Held har anvendt frisk Ostemasse.

man er kommen mere ind paa Produktionen af smaa, let fedede Slagterisvin; thi de fleste Svinestalde ere blevne for smaa.

Det er de forskjellige Svineslagterier omkring i Landet, der, hvertil sin Egn, søger at faa Landmændene til at gaa bort fra de store, fede Svin. Men det medfører ret indgribende Forandringer i det hele Svinehold. — Der maa holdes mange flere Søer end tidligere; thi ellers blive Smaagrisene altfor dyre. Og tidligere blev der ligefrem fedet paa Svinene hele deres Levetid igjennem, hvilket ikke kan gaa an ved Produktion af Slagterisvin. Disse maa være lange og af vel udviklet Krop, men let fedede, og det er derfor nødvendigt indtil 4—5 Maaneders Alderen af al Magt at fremme Væksten og først derefter et Par Maaneder give et lettere Fedefoder.

Hvorvidt det er fordelagtigst for det enkelte Mejeri at producere den ene eller den anden Slags Svin, kan jeg ikke bestemt sige; thi det maa hvert enkelt selv overbevise sig om ad Erfaringens Vej. Men saa meget troer jeg er sikkert, at særlig ved Produktionen af de letfedede Slagterisvin begaaes der ubetinget en Fejl ved den Ernæring og Forplejning, der mange Steder bydes Søerne og Ungsvinene.

De fleste Steder i Udlandet, særlig i England og Frankrig, seer man Svinene i stor Udstrækning blive fodrede med Grønfoder og Rødfrugter, og kun de egentlige Fedesvin faa hovedsagelig Korn, der betragtes som alt for uøkonomisk i større Mængde at give til de andre. — Som frisk Grønfoder anvendes alle mulige Planter, og de gives paa meget forskjellig Maade. — I Frankrig, hvor der fremfor noget andet Sted ønskes let fedede Svin, og hvor danske Landmænd ved at se Svinene let ville komme til at tænke paa Mynder, kan man se frisk Kløver (blandt andre den store Blodkløver, der meget ligner vor sildige Rødkløver) flere Gange daglig blive lagt for Svinene, der med Begjærlighed æde alt op. Og er Foderet mere grovt og tørt (f. Ex. Esparcette eller Lucerne) bliver det almindelig kogt

enten alene eller sammen med lidt Majsmel, Kartoffler eller andre Rodfrugter.

De enkelte Steder, hvor man ikke her i Danmark synes helt at have glemt, at Svinet er et altædende og ogsaa græsædende Dyr, som f. Ex. Gaarden Nr. 17, er man meget godt tilfreds med Udbyttet af Svinene og deres Sundhedstilstand. Men her vil jeg dog bemærke, at det for en stor Del er Vikker, som anvendes dersteds, der i Udlandet ansees for at være en af de mindst heldige Planter for Svinene. Muligt er det, at dette kun er en Fordom, som vi Danske skulle vogte os for paa Forhaand at fatte. — Det, der synes mig rigtigst, er, at der i smaa Portioner bydes Svinene frisk, skjørt Grønt, og for saa vidt dette ikke kan skaffes, at det stivere og grovere Grønfoder da koges, hvad der med de nu almindelige Dampanlæg ikke vil være uoverkommeligt. — Paa den Tid af Aaret, hvor intet Grønt findes, bør man i Stedet for anvende Rodfrugter. Ogsaa disse maa vistnok helst dampkoges sammen med Avner og andet Affald og saa fodres op i lunken Tilstand.

Dernæst bør Søerne og særlig Ungsvinene mere almindelig have Plads til at røre sig og rode i Jorden. I Brakmarken (inden Gjødningen er kjørt paa) og i Stubben ville de ikke alene æde Ukrudsplanter og Rødder, men ogsaa talrige Larver og Orm, og der burde Svinene komme langt mere end nu er almindeligt. Og ved Stierne burde der overalt være rummelige Gaarde helst med Adgang til frisk Vand at vælte sig i. Hvor saadant findes, indtræffer der almindelig ikke Sygdom og Dødelighed, som jeg ellers saa ofte hører klaget over i alle Egne af Landet.

I Bladene har der i Aarets Løb været fremsat meget forskjellige Meninger om, med hvilken Størrelse og Fedme, Svinene vilde betale sig bedst, og seer man hen til Priserne paa Slagterisvin, synes Spørgsmaalet at blive mig yderlig vanskeligt at afgjøre; thi Priserne have varieret stærkt og pludselig fra Uge til Uge, selv om de gennemgaaende have været temmelig lave; og Fordringerne til

Kvaliteten have forekommet Landmændene at have været meget strenge. — Men der er aabenbart i ikke ringe Grad Udvikling i den Retning, som Slagterierne ønske, hvad der jo er glædeligt for vedvarende at skaffe os Afsætning i England. Og som Følge af den forøgede Efterspørgsel have Smaagræsene hele Aaret været forholdsvis dyrest, saa Mejerierne, der have mange gode Søer som f. Ex. Nr. 4, have gjort den bedste Forretning.

I Tab. V ere Aarsregnskaberne opgjorte paa sædvanlig Maade. Og her viser det sig ret, hvor varierende Forholdene og Resultaterne kunne være paa de forskellige Steder. Og særlig viser dette sig, naar man betragter Rubriken — Produktionsværdien med Fradrag af Foderets Værdi, som altsaa er en Angivelse af, hvad hver Ko i Gjennemsnit har betalt for Græsning, Halm og Pasning. — Medens Nr. 2 sidste Aar i denne Rubrik kun havde 51,51 Kr. og Tallet iaar næsten er det dobbelte, havde Nr. 20 (tidligere Nr. 21) sidste Aar 144,65 Kr. og heraf er Tallet iaar ikke engang to Trediedele. Førstnævnte er en af Landets ældste Mejeri-Gaarde, og der have Forholdene iaar været exceptionelt heldige saavel i Sammenligning med tidligere Aar som i Sammenligning med andre Bedrifter. Sidstnævnte havde først forskellige mindre Uheld i Vinterhalvaaret og dernæst meget stor Græsmangel i de fleste Sommermaaneder.

For ret at forstaa ovennævnte Rubriks Betydning er der mange Betragtninger at gjøre gjældende. Særlig vigtigt er det at se hen til Tab. III, hvor der angives Td. Land Græsareal pr. Ko, og hvor det kan sees, i hvilken Udstrækning der er anvendt Sommerstaldfodring. Fuldt ud eller tilnærmelsesvis at gennemføre denne ansees jo af mange Landmænd for at være en mislig og vovelig Sag, og derfor maa jeg som Exempel paa hvor godt Resultat, der ad den Vej kan naaes, henlede Opmærksomheden paa Nr. 13. Der er kun meget lidt at betale for Græsning. Og da Køerne hele Tiden have været paa Stald, maa

Tab. V. Mejeriernes

Mejeriernes Nr.	Koholdets Størrelse.	Antal Dage.*)	Opfodret til Køer og Svin, alt reduceret til Pd. Kraftfoder.						Produceret pr. Ko.						
			Køerne.			Svinene.			Pd. Mælk.	Pd. Smør.	Pd. Ost.	Sk. Mælk anv. Pd. til		Pd. Svin.	
			Pd. Kraft- foder	Pd. Hø, Roer etc.	Ialt Pd.	Værdi. Kr. Ø.	Pd. Kraft- foder.	Værdi. Kr. Ø.				Ialt Værdi. Kr. Ø.	Salg.		Kalve og Husholdning.
1	108 _{.5}	372	945	1479	2424	121 _{.20}	513	25 _{.65}	146 _{.85}	4363	138	77	6	494	226
2	78	367	1273	1285	2558	127 _{.90}	590	29 _{.50}	157 _{.40}	4833	169	130	33	540	222
3	176 _{.5}	365	1493	1335	2828	141 _{.40}	653	32 _{.65}	174 _{.05}	5341	198	131	4	1950	170
4	75	379	1726	547	2273	113 _{.05}	227	11 _{.35}	125 _{.00}	4842	174	118	68	1277	—
5	38	365	1458	862	2320	116 _{.00}	444	22 _{.20}	138 _{.20}	4899	173	182	91	1499	120
6	68	360	1189	1285	2474	123 _{.70}	682	34 _{.10}	157 _{.80}	4384	142	36	106	1434	214
7	111 _{.5}	357	881	1091	1972	98 _{.60}	486	24 _{.30}	122 _{.00}	4729	140	80	26	1182	236
8	81	365	1939	853	2792	139 _{.00}	512	25 _{.60}	165 _{.20}	5393	192	—	—	—	—
9	43	365	1437	853	2290	114 _{.50}	302	15 _{.10}	129 _{.60}	5929	184	26	96	1465	152
10	65	376	871	1570	2441	122 _{.05}	470	23 _{.50}	145 _{.55}	4367	128	160	137	1166	126
11	151 _{.5}	365	1531	831	2362	118 _{.10}	377	18 _{.65}	136 _{.05}	4997	178	118	116	1089	148
12	74	375	600	1423	3023	151 _{.15}	1085	54 _{.25}	205 _{.40}	5815	224	4	84	1344	318
13	23	384	3777	1311	5088	254 _{.40}	1813	90 _{.65}	345 _{.05}	7754	288	—	—	1515	—
14	93	388	1125	1373	2498	124 _{.90}	639	31 _{.95}	156 _{.85}	4345	155	37	48	1827	—
15	145	362	1324	1046	2370	118 _{.50}	365	18 _{.25}	136 _{.75}	4288	164	199	71	445	81
16	78	376	1305	712	2017	100 _{.85}	487	23 _{.35}	124 _{.20}	3640	122	141	2	865	118
17	29	383	720	1684	2404	120 _{.20}	183	9 _{.15}	129 _{.35}	6668	183	183	339	2255	128
18	51	369	2095	919	3014	150 _{.70}	587	24 _{.35}	175 _{.05}	5010	184	120	186	1011	318
19	32 _{.5}	368	1463	699	2162	108 _{.10}	—	—	—	5863	183	72	—	2897	—
20	89 _{.5}	365	1561	1048	2609	130 _{.45}	405	20 _{.25}	150 _{.85}	4583	179	52	36	1471	161

*) »Antal Dage« vedkommer ikke Produktionen, men kun Fodringsen, og hvortintet andet er angivet, er der regnet fra Indbindingsdag til Indbindingsdag

Aarsregnskab.

Produktionens Værdi pr. Ko.					Produktionsværdien med Fradrag af Foderets Værdi.	Kvægrace.	Mejerisystem.	Tillagt og fedet Antal Kalve.
Smør. Kr. Ø.	Sød Mælk ej anvendt til Smør- og Osteproduk- tion à 5 Ø. pr. Pd.**)	Svin, Ost og skummet Mælk. Kr. Ø.	Ialt Værdi. Kr. Ø.					
26. ⁸⁵	2. ⁰⁰	81. ⁹⁴	210. ⁷⁹	63. ⁹⁴	Jydsk.	Bøtter og Is.	16	
56. ⁶⁴	13. ¹⁰	89. ⁶³	259. ³⁷	101. ⁹⁷	Nordslesvigsk.	Is- og Vandmejeri.	16	
01. ¹⁶	5. ⁶⁵	86. ⁴⁹	293. ³⁰	119. ²⁵	Nordslesvigsk.	B. & W.s Centrifuge.	99	
68. ⁹⁸	6. ¹⁵	83. ¹⁴	258. ²⁷	133. ²⁷	Angler.	T. & H.s Centrifuge.	12	
56. ²⁶	7. ⁴⁵	74. ⁹⁰	238. ⁶¹	100. ⁴¹	Angler og Fyenssk.	Bøtter.	12	
44. ⁶⁶	11. ⁹⁰	94. ⁸³	251. ³⁹	93. ⁵⁹	Fyenssk og Jydsk.	Bøtter og Is.	25	
28. ⁹⁷	10. ⁰	94. ³¹	233. ³³	110. ⁴³	Jydsk.	Bøtter og Is.	41	
87. ²⁷	21. ⁹⁵	83. ⁷²	292. ⁹⁴	127. ⁷⁴	Angler.	B. & W.s Centrifuge.	54	
75. ²¹	12. ²⁵	69. ²⁴	256. ⁷⁰	127. ¹⁰	Angler.	Vandmejeri.	15	
17. ³⁷	12. ⁵⁰	85. ⁸⁴	215. ⁷¹	70. ¹⁶	Jydsk.	Is- og Vandmejeri.	16	
75. ¹¹	19. ⁰⁵	66. ⁰⁴	260. ⁸⁰	123. ⁹⁵	Angler.	B. & W.s Centrifuge.	32	
71. ¹²	4. ²⁰	110. ⁹¹	286. ²³	80. ⁸³	Nordslesvigsk og Jydsk	B. & W.s Centrifuge.	16	
80. ⁰⁰	10. ¹⁵	176. ⁹⁰	467. ⁰⁵	122. ⁰⁰	Nordslesvigsk.	B. & W.s Centrifuge.	13	
45. ⁶⁹	7. ⁶⁰	85. ⁶⁴	238. ⁹³	82. ⁰⁸	Angler.	B. & W.s Centrifuge.	60	
63. ³⁹	5. ⁶⁰	69. ⁹⁴	238. ⁹³	102. ¹⁸	Rødt Kvæg.	Lavals Centrifuge.	45	
08. ⁴⁹	2. ⁸⁵	67. ³⁶	178. ⁷⁰	54. ⁵⁰	Jydsk.	Bøtter og Is.	17	
78. ¹²	37. ⁵⁰	94. ⁰¹	309. ⁶³	179. ²⁸	Hollandsk.	Is.	27	
91. ⁵⁶	5. ⁷⁰	114. ¹⁰	311. ³⁶	136. ³¹	Fyenssk.	B. & W.s Centrifuge.	10	
55. ³⁴	—	—	—	—	Ayrshire.	Bøtter og Vand.	20	
71. ¹⁰	2. ⁶⁰	68. ⁶⁶	242. ³⁶	91. ⁷¹	Jydsk.	B. & W.s Centrifuge.	20	

***) Den største Del er anvendt til Spædekcalve i Vintermaanederne med højeste Smørpriser, derfor bibeholdes Prisen 5 Ø. pr. Pd.

Gjødningens Værdi antages at være særlig tilfredsstillende og fuldt ud at betale Halm og Græsning. Følgelig blive de 122 Kr. her mere end noget andet Sted »ren Indtægt«.

Angaaende Udgifter ved Pasningen af Køer og Mejeri er det altid vanskeligt at faa bestemte Oplysninger, væsentligst fordi Regnskaberne de fleste Steder ere om ikke mangelfulde, saa dog ikke saa gennemførte og detaillerede som ønskeligt. — Som Oplysning desangaaende angiver Nr. 5 med 38 Køer, at Driftsomkostningerne, derved forstaaet Arbejdsudgifter, Hestekraft, Træer, Farve, Løbe, Salt, Brændsel, Dyrlæge, Vedligeholdelse af Inventar m. m., fra $\frac{1}{11}$ 1885 til $\frac{1}{11}$ 1886 have andraget 2018,74 Kr. eller 53,12 Kr. pr. Ko. — Dette Tal stemmer meget godt med tidligere Angivelser, som dreje sig om 50—60 Kr. pr. Ko. —

De 13 Gaarde, for hvilke de to sidste Aarsregnskaber ere fuldstændig opgjorte, have produceret i Gjennemsnit sidste Aar 119 Pd. Ost imod 162 Pd. foregaaende Aar. Denne betydelige Nædgang i Produktionen har allerede virket velgjørende paa Afsætningsforholdene, saa man nu maa antage, at Overproduktionen foreløbig er saa nogenlunde forbi, og at Priserne atter ville reguleres indenfor rimelige Grænser.

De samme Gaarde have begge Aar produceret 164 Pd. Smør i Gjennemsnit pr. Ko; men foregaaende Aar udbragtes Smørret til 169,58 Kr. eller 103,4 Øre pr. Pd., og sidste Aar opnaaedes kun 157,89 Kr. eller 96,3 Øre pr. Pd. Der er altsaa en Nædgang i Prisen paa Mejeriernes vigtigste Produkt af 7,1 Øre pr. Pd. for disse Gaardes Vedkommende. — Denne Tilbagegang i Prisen er paa det nærmeste 1 Kr. pr. 100 Pd. lavere end Tilbagegangen, som Grosserersocietetets Topnotering for 1ste Klasses Smør angiver. Denne er nemlig, som hosstaaende Tabel udviser, 8,2 Kr. pr. 100 Pd. Men ret beseet svarer disse to Tal 7,1 og 8,2 mærkværdig til hinanden; thi selve Grosserersocietetets Topnotering har en afgjort vigende

Tendens i Forhold til bedste Kvalitet af Herregaardssmør. I 1881 fik de bedste Mejerier 1 Kr. over Topnoteringen, næste Aar to, og saaledes har det været stigende med ca. 1 Kr. for hvert Aar. Og nu betales 6, 7 og 8 Kr., ja mere over Noteringen. Altsaa de af Korrespondenterne opnaaede Priser ere dalede netop ligesaa meget som Markedsprisen paa fineste Vare.

Grossererersocietetets Topnotering for
fineste Smør:

	1877-78	78-79	79-80	80-81	81-82	82-83	83-84	84-85	85-86
Novbr. . .	126. ₅	127. ₀	117. ₂	138. ₀	135. ₀	124. ₀	128. ₈	117. ₀	109. ₀
Decbr. . .	130. ₀	119. ₀	122. ₄	132. ₀	134. ₈	125. ₅	124. ₀	117. ₀	104. ₀
Januar. . .	129. ₀	113. ₂	122. ₄	130. ₅	135. ₀	121. ₅	120. ₀	114. ₀	105. ₅
Februar. .	130. ₅	117. ₂	125. ₉	128. ₀	133. ₀	124. ₅	123. ₅	104. ₀	99. ₅
Marts . .	133. ₀	112. ₄	129. ₀	118. ₅	130. ₄	120. ₈	113. ₀	106. ₀	94. ₅
April . . .	105. ₀	99. ₅	119. ₅	114. ₀	121. ₀	103. ₀	106. ₀	96. ₀	84. ₅
Maj	106. ₀	93. ₈	100. ₀	106. ₀	96. ₀	101. ₀	94. ₄	85. ₀	81. ₅
Juni. . . .	102. ₀	81. ₄	98. ₅	101. ₀	98. ₄	97. ₂	90. ₀	82. ₅	72. ₈
Juli	96. ₆	83. ₀	102. ₄	110. ₇	101. ₅	101. ₀	91. ₆	88. ₅	83. ₆
August . .	110. ₅	80. ₀	108. ₈	115. ₅	102. ₅	104. ₀	102. ₅	96. ₀	88. ₅
Septbr. . .	116. ₀	92. ₈	117. ₀	119. ₃	112. ₀	106. ₄	113. ₀	106. ₅	94. ₄
Oktober. .	123. ₆	106. ₀	128. ₀	119. ₀	117. ₅	119. ₀	124. ₈	113. ₆	108. ₅
Hele Aaret	117. ₁	102. ₁	116. ₀	119. ₃	118. ₁	112. ₃	110. ₅	102. ₂	94. ₀

Med Smørudbyttet af Mælken (Mælkeforbrug pr. Pd. Smør) synes de fleste Korrespondenter at være ret godt tilfredse, hvad der næsten er mere, end man kunde vente efter en saa tør Sommer. — Paa Mejeriet Nr. 17, hvor Forbruget foregaaende Sommer var forunderlig højt, er det denne Gang betydelig mindre. Og derfra skrives, at man der har iagttaget, at de hollandske Køers Mælk er meget tilfredsstillende, naar der græsses paa Marker med overvejende Kløver og Timothe, medens Mælkens Fedtindhold bliver betydelig mindre, naar Besætningen kommer i Engene. Og heraf mener vedkommende Korrespondent at

kunne drage den Slutning, at det var Græsgangens Beskaffenhed, der gjorde sig gjældende mere end Racens Ejendommelighed i Retning af at give tynd Mælk.

Ligesom tidligere have to Korrespondenter selv indsendt mere detaillerede Oplysninger om Mælkens Værdi i de forskjellige Aar. De anføres her i den Skikkelse, hvori de ere fremkomne. Det ene er et Bøttemejeri, hvor der i den varmeste Tid anvendes Ismethoden, men hvor der en Tid sidste Vinter var Vanskeligheder med Smørrets Kvalitet:

	1882	1883	1884	1885	1886
Smørindtægt af 1 Pd. sød Mælk	3.71	3.40	3.44	3.45	3.02
Osteindtægt af do. do.	1.06	0.93	0.86	0.75	0.69
Svineindtægt af do. do.	0.66	0.48	0.54	0.86	0.40
	5.43 Ø.	4.81 Ø.	4.84 Ø.	5.06 Ø.	4.11 Ø.

Det andet er nu et komplet Centrifugemejeri:

	Is		Centrifuge		
	1882	1883	1884	1885	1886
Smørværdi af 1 Pd. sød Mælk	3.84	4.20	4.06	3.77	3.70
Skum. Mælks Værdi i do.	1.60	1.29	1.05	1.26	0.91
Kjærnemælks Værdi i do.	0.15	0.25	0.18	0.22	0.21
	5.59 Ø.	5.74 Ø.	5.29 Ø.	5.25 Ø.	4.82 Ø.

Den Værdi, hvortil et Pd. Mælk er udbragt sidste Aar i Sammenligning med de foregaaende, sees iøvrigt af Tab. VI. Heraf fremgaaer det, at de 13 Gaarde, der kunne sammenlignes, sidste Aar opnaaede 4,71, medens det foregaaende Aar indbragte 5,17 Øre pr. Pd. Mælk. Heri er en Tilbagegang af 8,83 pCt. Og saaledes sees, at den samlede Indtægt af Mejeriprodukter er gaaet endnu mere tilbage end Indtægten af Smørret, hvor Tilbagegangen var ca. 7 pCt. Og paa alle Punkter synes det ugunstige Resultat udelukkende at maatte hidrøre fra vanskeligere Afsetningsforhold og lavere Priser.

Tab. VI. Opgjørelse af den Værdi, hvortil 1 Pd. Mælk er udbragt.

Mejeriernes Nr.	Produktionens Værdi pr. Ko.				Pd. Mælk pr. Ko.	1. Pd. Mælk udbragt i Øre.				
	Smørudbytte. Kr. Ø.	Svin, Ost, skummet Mælk med Fradrag af Svinenes Kraftværdi.	Værdien af sød Mælk ej anvendt til Smørproduktion à 5 Ø.	Ialt Kr. Ø.		1886	1885	1884	1883	1882
1	126 ⁸⁵	56 ²⁹	2 ⁰⁰	185 ¹⁴	4363	4 ²⁴	5 ⁰⁶	5 ³²		
2	156 ⁵⁴	60 ¹³	13 ¹⁰	229 ⁸⁷	4833	4 ⁷⁶	4 ⁰²	5 ¹⁰	5 ⁷²	5 ¹⁰
3	201 ¹⁶	53 ⁸⁴	5 ⁶⁵	260 ⁶⁵	5341	4 ⁸⁸	—	—	—	—
4	168 ⁹⁸	71 ⁷⁹	6 ¹⁵	246 ⁹²	4842	5 ¹⁰	—	—	—	—
5	156 ²⁶	52 ⁷⁰	7 ⁴⁵	216 ⁴¹	4899	4 ⁴²	5 ⁰⁶	5 ¹⁴	5 ³⁹	5 ⁴¹
6	144 ⁶⁶	60 ⁷³	11 ⁰⁰	217 ²⁹	4384	4 ⁹⁶	5 ⁵⁹	5 ³⁹	6 ³⁷	5 ⁶¹
7	128 ⁹⁷	70 ⁰¹	10 ⁰⁵	209 ⁰³	4729	4 ⁴²	—	—	—	—
8	187 ²⁷	58 ¹²	21 ⁹⁵	267 ³⁴	5393	4 ⁹⁶	5 ¹³	5 ¹⁸	5 ⁷⁵	5 ⁴⁸
9	178 ²¹	54 ¹⁴	12 ²⁵	241 ⁶⁰	5929	4 ⁹⁷	4 ⁶⁹	4 ⁸⁶	5 ⁰⁷	5 ⁷²
10	117 ³⁷	62 ³⁴	12 ⁵⁰	192 ²¹	4367	4 ⁴⁰	4 ⁹⁴	5 ⁰⁰	5 ⁶⁷	5 ⁵⁴
11	175 ⁷¹	51 ¹⁹	19 ⁰⁵	245 ⁹⁵	4997	4 ⁹²	4 ⁹¹	—	—	—
12	171 ¹²	56 ⁶⁰	4 ²³	231 ⁹⁸	5815	3 ⁸²	—	—	—	—
13	280 ⁰⁰	86 ²⁵	10 ¹⁵	376 ⁴⁰	7754	4 ⁸⁵	—	—	—	—
14	145 ⁹⁹	53 ⁶⁹	7 ⁶⁰	206 ⁹⁸	4345	4 ⁷⁶	—	—	—	—
15	163 ³⁹	51 ⁶³	5 ⁸⁰	220 ⁸⁸	4288	5 ¹⁴	5 ⁹⁰	6 ¹⁷	—	—
16	108 ⁴⁹	44 ⁰¹	2 ⁸⁵	155 ³⁵	3640	4 ²⁷	5 ³²	—	—	—
17	178 ¹²	84 ⁸⁶	37 ⁵⁰	300 ⁴⁸	6668	4 ⁵¹	4 ⁶⁹	4 ⁶⁷	4 ⁹⁸	4 ⁹³
18	191 ⁵⁶	89 ⁷⁵	5 ⁷⁰	287 ⁰¹	5010	5 ⁷³	5 ⁴³	5 ⁹¹	6 ⁴⁹	6 ³⁰
19	155 ³⁴	—	—	—	5863	—	—	—	—	—
20	171 ¹⁰	48 ⁴¹	2 ⁶⁰	222 ¹¹	4583	4 ⁸⁵	5 ⁵²	5 ⁸²	5 ⁹⁴	6 ¹⁷

Af Udstillinger har der i Aarets Løb ikke her i Danmark været nogen af større Betydning for Mejeribruget. Stor Opmærksomhed tiltrak sig derimod Mejeriudstillingen ved Landbrugsmødet i Stockholm i Juli Maaned. Foruden mange andre interessante Frembringelser af og for Mælkeriet fremvistes her Lavals Laktokrit, hvorved Mælkens Fedtindhold hurtig kan bestemmes med en for Praxis tilstrækkelig Nøjagtighed. Og for første Gang vistes en saakaldet Turbine-separator, ved hvilken Mælken skummes ved Hjælp af Dampkraft uden Anvendelse af nogen almindelig Dampmaskine. Og endelig fremvistes forskjellige Former af Haandseparatorer, hvortil man nogle Steder i Udlandet synes at knytte store Forhaabninger.

Her i Danmark er i Aarets Løb Udviklingen derimod i forbausende Grad gaet fremad i Retning af Sammenlutning og Fællesarbejde paa Mejeribrugets Omraade. Der er nu oprettet Andelsmejerier i næsten alle Landets Egne, og fra alle Steder udtales almindelig Tilfredshed med dette System. Og i Sandhed, Resultatet er allerede forbausende. Nu er det tre Aar siden, at denne Bevægelse ret blev levende, og allerede foreligger der Exempler paa, at Interessenskabernes have afbetalt al Gjæld, saa at de paa den korte Tid have tjent alt, hvad Mejeriet med Byggegrund, Inventar osv. har kostet, samtidig med at der stadig har været betalt Interessenterne for Mælken den samme Pris, som Fællesmejerierne almindelig betale.

Paa mange Maader viser det sig, at Andelsmejerierne have en meget heldig Indflydelse. — Først og fremmest vil jeg i saa Henseende fremhæve Sammenlutningen, man ad den Vej kan erholde for at fremme de vigtigste landøkonomiske Interesser. Rational Fodring, Kvægopdræt osv. tages nu op til indgaaende Drøftelse, hvor der tidligere var liden Sans for de Dele. Og der viser sig forbausende hurtig at kunne komme Forbedring i Produktets Kvalitet. Paa flere Steder i Landet ere Fællesmejerier gaede over til at blive Andelsmejerier, og der er da Exempler paa, at i meget kort Tid er samtidig Mælkeforbruget til 1 Pd.

Smør gaaet betydelig ned, samtidig med at Prisen paa Smørret er stegen fra 6 Kr. under Noteringen til 2—3 Kr. over denne.

Takket være Docent Fjords Bestræbelser og Kontrolcentrifugens forøgede Arbejdsdygtighed (nu bestemmes 90 Prøver paa en Gang) kommer det mere og mere ind i den almindelige Bevidsthed, at der kan være betydelig Forskjel paa Mælkens Fedme. Og i Aarets Løb er Mælkens Betaling efter Fedtindhold indført paa følgende Mejerier: Ladelundgaard Fællesmejeri pr. Brørup, Taabet Andelsmejeri pr. Holsted, Hjortshøj Andelsmejeri pr. Hjortshøj, Bækbølling Andelsmejeri pr. Holsted, Søbjerg Andelsmejeri pr. Ejby, Brørup Andelsmejeri pr. Brørup, Fællesmejeriet »Nonnebjerg« i Skanderborg og Nørre-Nebel Andelsmejeri pr. Nørre-Nebel.

En stor Mængde Mejerier staa i Begreb med at gjøre det samme Skridt, saa vi vel efterhaanden de fleste Steder ville komme bort fra som hidtil at betale Mælken udelukkende efter Vægt, hvori der i Virkeligheden ligger en stærk Opfordring til at producere saa megen Mælk som muligt uden at tage Hensyn til dens Kvalitet.

Men med de foreliggende Erfaringer synes der at være al mulig Grund til at gaa endnu videre og snarest indføre samtidig med hver Prøvemalkning at bestemme Fedtindholdet i hver enkelt Koes Mælk, saaledes at vi til Tillægsdyr kunne udsøge de Køer, der give mest Smør, og ikke som hidtil de Køer, der give mest Mælk. Angaaende dette Spørgsmaal vil jeg henlede Opmærksomheden paa min Artikel »Jerseykøer og Mælkens Kvalitet« i »Ugeskrift for Landmænd« Nr. 11 fra September Maaned. Kun ved ufortrødent at tage fat paa at faa indsamlet paalidelige Iagttagelser kunne vi vente ad Erfaringens Vej at faa afgjort, om der ikke ved strengt Udvalg af Tillægsdyr her er betydelige Fremskridt at gjøre og Fordele at opnaa.

Særlig paa de mange nyoprettede Andelsmejerier er der bleven opstillet en stor Mængde Centrifuger. Og i det

Hele er det forbausende saa hurtig dette nye Skummings-system har funden Indpas i vore Mælkerier. — For fem Aar siden var der kun enkelte Centrifuger i Brug, og nu ved Slutningen af 1886 er der mindst 1700 i Anvendelse indenfor Danmarks Grænser. Det er paa det nærmeste en Centrifuge daglig, der i Gjennemsnit i disse Aar er opstillet her i Landet. Heraf er ca. 1440 af den Konstruktion, der nu leveres fra Burmejster & Wains Værksteder, og ca. 200 ere svensk Fabrikat (Lavals Patent), medens færre Exemplarer findes fra Lefeldt, Tuxen & Hammerich og andre Fabrikanter. — Nye Konstruktioner af Centrifuger ere i Aarets Løb fremstillede af Fabriken »Dan« i Valby, H. Wichmann & Co. i Rønne og Mikael & Nielsen i Roeskilde. Sidstnævnte synes at besidde Fordele, særlig i Retning af at fordre liden Drivkraft. Men farefri synes den langtfra at kunne kaldes, efter at den allerede ved to Ulykkestilfælde i Brøderup Fællesmejeri ved Præstø og Ormslev Andelsmejeri ved Aarhus har krævet Ofre af Menneskeliv.

Af Firmaet H. C. Petersen & Co. er der stadig arbejdet videre paa at forbedre det af Docent Fjord angivne Pasteuriseringsapparat. Om end dette i den nuværende Skikkelse ikke fuldt ud kan siges at være fuldkomment, er det dog allerede saa brugeligt og arbejdsdygtigt, at det nu bør anvendes overalt, hvor centrifugeret Mælk skal transporteres til Forbrugeren. Ikke alene har det Betydning, at Mælken bliver mere holdbar og anvendelig til Kogning i Husholdningen, men stærkt maa det fremhæves som en vigtig sanitær Forholdsregel, at lade Mælken undergaa denne Proces, efter hvilken der er langt mindre Fare for ved Mælken at bringe farlige smitsomme Sygdomme (Tuberkulose, Tyfus, Skarlagensfeber, Mæslinger, Difteritis osv.) fra et Hus til andre, fordi de mikroskopiske Væsener, der ere Aarsagen til disse Sygdomme, mer eller mindre fuldstændig dræbes ved Opvarmningen.

En alvorlig Advarsel i saa Henseende fik vi sidste Sommer ved en ondartet Tyfusepidemi i Bogense-Egnen,

hvor ifølge Stiftsfysikus Trautners Beretning i »Ugeskrift for Læger« over 100 Mennesker vare syge og 17 voxne Personer døde, der alle mere eller mindre havde faaet Mælk, der i ukogt Stand efter Centrifugeringen blev fordelt fra et stort Andelsmejeri, hvortil tre Sogne leverede Mælk. Og endnu mere kunde Sygdommen have udbredt sig, om ikke Sundhedsautoriteterne ved offentlig Bekostning (4126 Kr.) i stor Maalestok havde bekjæmpet Epidemien ved desinficerende Midler.

Som gode Fagbøger, der i Aarets Løb ere fremkomne, vil jeg særlig fremhæve Forstander Svendsens Fodringslære og Dyrslæge Cramers Anvisning til Svineavl og Svinehold. — Førstnævnte er et stort og interessant Arbejde, hvor der bl. a. er behandlet en Mængde paalidelige, hjemlige Erfaringer, og hvor der særlig anbefales en kraftig Fodring ved Siden af god Hudpleje osv. — Sidstnævnte er en lærerig lille Bog, der er et af de første Forsøg i vor nyere Litteratur paa at indføre rationelle Principer i vort Svinehold og vække tilbørlig Interesse for den Klasse Husdyr, der Aar for Aar faaer større Betydning for os; men som der hidtil f. Ex. ved Dyrskuer, Diskussionsmøder osv. kun er skjænket uforholdsmæssig liden Opmærksomhed.

Under de nedadgaaende Konjunkturers Tryk og paa Grund af de vanskelige Afsætningsforhold har Konkurrencen med Kunstsmørret været mere generende end nogensinde. For at forbedre dette Forhold har der derfor været arbejdet paa forskjellig Maade.

I Marts udvirkede Landhusholdningsselskabet, at Ministeriet foretog Skridt til saavel i Holland som i England at standse det for den danske Smørexport saa farlige Bedrageri, at Masser af Butterine pakkedes i Dritler, der forsynedes med danske Mærker.

Og den 28de April nedsatte Indenrigsministeriet en Kommission, bestaaende af Professor Segelcke som Formand, Etatsraad, Apotheker Hansen, Godsejer Holm,

Gross. Th. Plum, Professor Stein og Fuldmægtig Sehested med det Hverv at tage under Overvejelse, hvad der ad administrativ eller legislativ Vej maatte kunne foretages for at sikre den danske Smørproduktion og Smørhandels Stilling, særlig ogsaa i Konkurrancen her og i Udlandet med det saakaldte Kunstsmør. Som Resultat af denne Kommissions Arbejde blev der i Efteraaret af Indenrigsministeren forelagt Folkethinget følgende Forslag til Lov om Kunstsmør:

§ 1. Enhver, der fabrikkerer Kunstsmør, er pligtig til at føre Bog over Tilvirkningen og Forhandlingen samt at lade det færdige Produkt anbringe i Beholdere, der have en fra de sædvanlige Smørfustager væsentlig afvigende Form og ere mærkede med Ordet »Margarin«, alt efter Indenrigsministerens nærmere Forskrift.

§ 2. Forhandlere — saavel en gros som en detail — af Kunstsmør ere pligtige til at holde Varen anbragt i Kunstsmørbeholdere (§ 1). Handel med Kunstsmør maa kun finde Sted fra Lokaler, der paa en tydelig, af Indenrigsministeren nærmere fastsat Maade ere betegnede som Udsalgssteder for »Margarin«. I saadanne Lokaler maa der ikke sælges Smør. Naar Kunstsmørret ikke udleveres til Kjøberen i Kunstsmørbeholdere, skal Emballagen, i hvilken Udleveringen finder Sted, være mærket og indrettet efter Indenrigsministerens nærmere Forskrift. Handel med Kunstsmør paa Torv og fra Skib er forbudt. Forsendelse af Kunstsmør maa kun finde Sted i Kunstsmørbeholdere. Overtrædelser af Bestemmelserne i denne og foregaaende Paragrafer straffes med Fængsel (alm. borgerlig Straffelov § 25) — forsaavidt den efter sin Beskaffenhed ikke medfører højere Straf efter Lovgivningens almindelige Forskrifter — og under særdeles formildende Omstændigheder med Bøder fra 200—2000 Kr.

§ 3. Den, der her fra Landet udfører eller forsøger at udføre Kunstsmør i andre Beholdere end Kunstsmørbeholdere, straffes med Fængsel.

§ 4. Indførsel her til Landet eller Transitering af Kunstsmør i anden Emballage end Kunstsmørbeholdere, er forbudt. Har ulovlig Indførsel fundet Sted, bliver Modtageren at straffe efter Reglerne i § 2.

§ 5. Slutsedler, Kanossementer, Fragtbreve, Fakturaer, Regninger og lignende Dokumenter, som omhandle Kunstsmør, skulle lyde paa »Margarin«. Overtrædelser heraf straffes med

Bøder ikke under 100 Kr., der ramme Udstederen, forsaavidt denne er de danske Love undergiven, ellers Adressaten, naar han ikke har nægtet at modtage Varen.

§ 6. Den, der fabrikkerer, sælger, udfører eller indfører Blandinger af Smør med Kunstsmør, Oliomargarin eller Svinefedt, og Den, der fabrikkerer, sælger, udfører eller indfører Kunstsmør, hvortil der er anvendt Smør eller Fløde, straffes med Fængsel (alm. borgerl. Straffelovs § 25)

§ 7. Den, der fabrikkerer, sælger, udfører eller indfører Kunstsmør, der har den for Mejerismør almindelige Farve, straffes med samme Straf som fastsat i § 2,

§ 8. Til at føre Kontrol med de Forhold, som falde ind under denne Lov, ansættes af Indenrigsministeren 3 Tilsynsførende, 1 for Kjøbenhavn og 2 for det øvrige Land. Disses Lønning saavel som de øvrige ved Kontrollen foranledigede Udgifter, saasom til Rejser, Medhjælp, kemiske Undersøgelser, Udtagelse af Prøver (§ 9), fastsættes paa de aarlige Finantslove. Kontrollens Virksomhed ordnes nærmere ved en af Indenrigsministeren given Instrux. Kontrollen har aarlig til Indenrigsministeren at afgive Beretning om sin Virksomhed.

§ 9. Kontrollen har Adgang til enhver Fabrik, hvor der tilvirkes Kunstsmør eller hvor der af Talg eller Svinefedt tilvirkes Oleomargarin, til ethvert Lager og Oplag af Smør eller Kunstsmør og til ethvert Udsalg, hvor der falbydes Smør eller Kunstsmør og har Ret til efter gangbar Pris at udtage Prøver samt til at efterse de i § 1 ommeldte Bøger. Uberettiget Vægning ved at tilstede Kontrollen Adgang til Varer og Bøger samt ved at udlevere Prøver ansees med Bøder fra 10 til 500 Kr.

§ 10. Indenrigsministeren bestemmer, hvor og efter hvilke Regler de kemiske Undersøgelser, som af Kontrollen ansees fornødne, skulle foretages, og fastsætter Betalingen for samme.

§ 11. Sager, som anlægges i Henhold til denne Lov, behandles som offentlige Politisager, saaledes at de Sager, der angaa Overtrædelser af §§ 1—7, i Kjøbenhavn behandles ved en af Afdelingerne for kriminelle Sagers Behandling i Overensstemmelse med de for Lov af 11te Februar 1863 for offentlige Politisager gjældende Regler. Konfiskation af de anholdte Varer finder Sted i de i §§ 1—4, 6 og 7 ommeldte Tilfælde. En Trediedel af det ved Salg af de konfiskerede Varer indkomne Beløb tilfalder Angiveren — dog ikke de Tilsynsførende —, Resten tilfalder Statskassen.

§ 12. Domfældelser i Henhold til §§ 1—4, 6 og 7 blive altid at bekendtgjøre af Politiet med Angivelse af den Skyl-

diges Navn og Forseelsens Beskaffenhed. Bekjendtgjørelsen skeer for Kjøbenhavns Vedkommende i den »Berlingske Tidende« og udenfor Kjøbenhavn i et af de i Jurisdiktionen mest udbredte Blade. Udgifterne ved Bekjendtgjørelserne betragtes som henhørende til Sagens Omkostninger.

§ 13. Denne Lov træder i Kraft den 1ste Maj 1887, fra hvilket Tidspunkt Lov af 1ste April 1885 om Fabrikation, Forhandling og Udførsel af Kunstsmør ophæves.

Landbostandens Interesse for denne Lovs Gjennemførelse fandt Udtryk i Adresser fra de fleste Landboforeninger; men i 1886 opnaaede Loven kun en første Behandling i Folkethinget, hvor den overdroges til et Udvalgs Omsorg.

Som det tydelig fremgaaer af de nye Forholdsregler i Lovforslaget, har det særlig været Ministeriet magtpaaliggende at byde vore udenlandske Kunder den størst mulige Garanti for, at der fra Danmark kun udføres uforfalsket Vare. Og den danske Landbostand veed jo af Erfaring, af hvor stor Betydning det er at bevare Englændernes Tillid — alene derved have vi beholdt vor begunstigede Stilling med Ret til fri Indførsel af levende Kvæg i Storbritanien, medens sligt er forbudt fra næsten alle andre Lande, fordi Englænderne frygte for med Kvæget at faa indført Sygdomme.

Men rundt om i Landet hører man jævnlig Udtalelser om, at absolut Forbud mod Tilvirkning og Indførsel af Kunstsmør vistnok var det heldigste for Danmark. Derved mener man, at der vilde leveres den størst mulige Garanti ligeoverfor Udlandet, og at Prisen derfor vilde stige kjendeligt. Og medens man maa indrømme, at Kunstsmør-Industrien tildels kan betragtes som et Gode for de Ubemidlede i smørindførende Lande, bliver et saadant Hensyn hos os underordnet, eftersom Smørprisen ved de nu bestaaende Mejeriforhold ligefrem er et Velfærds-Spørgsmaal for hele den talrige Landbostand lige ned til den fattigste Husmand.

Fra Laboratoriet for landøkonomiske Forsøg er der i 1886 udgaaet syvende og ottende Beretning. — Først-

nævnte behandler Osteudstillingsforsøgene, og af Forstander Storchs indgaaende Undersøgelser fremgaaer det klart, hvor vanskeligt det er paa dette Omraade at paapege sikre Veje til Fremgang. — Sidstnævnte behandler meget vidtløftige Forsøg angaaende Afkøling af Smør under dets Henstand i Mejerier og Forsendelse med Jærnbane og Dampskib. Og ved disse maa det betragtes som slaaet fast, at Smør ved Henstand selv i kortere Tid end en Uge taber i Kvalitet, og at Afkøling af Smørret er et virksomt Middel til under Opbevaringen og Transporten at bevare Smørrets Kvalitet. Forhaabentlig vil det derfor ikke vare længe, førend vi faa hyppigere Forbindelse med London, hvor der er Marked flere Gange om Ugen, og at der ved Anvendelse af tilstrækkeligt Afkølingsmateriale bliver gjort, hvad der kan gjøres, for at Smørret kan naa Markedet i bedst mulige Tilstand.

Sees der hen til de Oplysninger, som den statistiske Oversigt over Landets Indførsel og Udførsel kan give, viser det sig, at vor Netto-Udførsel af Smør er stegen i en overordentlig Grad. — Interessant er det at sammenholde Tabellen over vor Netto-Udførsel med Tabellen over Englands*) Indførsel. Om denne sidste maa det først bemærkes, at Tiden gaaer fra Nyaar til Nyaar og altsaa ikke falder sammen med Tiden for de danske Angivelser. Men overraskende er det, at Importen fra Danmark er saa stærkt voxende, samtidig med at den hele Import er i Aftagen. Som det fremgaaer af Tallene, fik England i 1886 mere end en Fjerdedel af sit indførte Smør fra Danmark.

*) Samtlige Tal fra England ere velvillig opgivne mig fra Generalkonsulatet i London.

Netto-Udførsel af Smør i Pund:

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1877-78.....	4,009,600	2,464,000	4,681,600	7,907,200	19,062,400
78-79.....	3,270,400	4,032,000	4,569,600	6,092,800	17,964,800
79-80.....	3,919,600	5,196,800	4,245,600	5,376,000	18,738,000
80-81.....	4,233,600	5,040,000	5,648,800	4,592,000	19,510,400
81-82.....	2,956,800	4,412,800	5,084,800	7,100,800	19,555,200
82-83.....	5,174,400	6,720,000	7,996,800	6,764,800	26,656,000
83-84.....	5,600,000	6,115,200	7,190,400	7,100,800	25,916,800
84-85.....	4,457,600	4,748,800	8,400,000	7,168,000	24,774,400
85-86.....	5,969,493	7,887,423	8,671,445	9,705,119	32,233,480

Smørudførselens procentvise Fordeling i Kvartalerne.

	Oktober	Januar	April	Juli
1877-78....	21	13	25	41
78-79....	18	23	25	34
79-80....	22	27	23	28
80-81....	22	26	29	23
81-82....	15	23	26	36
82-83....	19	25	30	26
83-84....	22	23	28	27
84-85....	18	19	34	29
85-86....	19	24	27	30

Indførselen til England af Smør*) i Cwts (101,6 d. Pd.).

Fra	1882	1883	1884	1885	1886
Danmark.....	304,683	353,575	335,067	377,447	400,556
Tyskland.....	113,411	134,551	146,400	143,482	119,154
Holland.....	920,980	986,994	454,186	307,861	359,013
Frankrig.....	575,560	503,297	509,716	450,933	402,620
Amerika.....	52,593	120,059	100,151	77,558	42,336
Andre Lande..	200,201	234,225	207,555	195,991	319,725
Ialt	2,167,428	2,332,701	1,753,075	1,553,302	1,543,404

*) For 1882 og 1883's Vedkommende indgaaer heri tillige Butterinen, som først efter 1883 er opført særskilt.

Indførselen til England af Butterine i Cwts.

Fra	1884	1885	1886
Norge	28,818	17,411	28,875
Holland	658,026	772,473	833,957
Belgien	33,348	40,465	20,002
Andre Lande		16,914	11,739
Ialt	719,492	847,263	886,573

Og ligefrem foruroligende er det at se den Masse Butterine, som Hollænderne sende til England. Ved Toldstederne indføres denne Vare temmelig sikkert næsten altid under sin rette Benævnelse, men utvivlsomt sælges store Mængder i Detailhandelen, uden at Kunderne faa at vide, at det er et Kunstprodukt, de modtage. — I Erkjendelse af det Urigtige heri er der baade i Overhuset og i Underhuset indbragt Lovforslag, der skulle bringe Bedring i disse Forhold, men den endelige Afgjørelse er endnu usikker. — Ønskeligt var det, om Lovforslaget gik igjennem; men hvorledes det end gaaer, bør vi være paa vor Post for efter Evne at hævde vort Smørs Anseelse.

Netto-Udførsel af

	levende Svin.	Flæsk.
1879-80.....	232,000 Stkr.	4,965,000 Pd.
80-81.....	229,000 -	3,937,000 -
81-82.....	248,000 -	9,254,000 -
82-83.....	312,000 -	11,979,000 -
83-84.....	310,000 -	25,907,000 -
84-85.....	189,000 -	25,805,000 -
85-86.....	193,000 -	27,002,691 -

Medens Osten giver vort Mejeribrug mindre og mindre Indtægt, bliver den skummede Mælk i stadig større Mængde anvendt som Foder til Svin. og derfor seer man ogsaa Netto-Udførselen stige betydelig baade af levende Svin og Flæsk. — De levende Dyr gaa næsten alle til Tydskland, og England faar det meste af Flæsket fra vore mange

Svineslagterier, hvis Antal i Aar er forøget med to nyoprettede i Maribo og Vejle.

	Netto-Indførsel af:			
	Oliekager	Klid		Ialt
	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
1878-79	12,500,000	11,300,000	23,800,000	
79-80	31,170,000	28,100,000	59,270,000	
80-81	43,190,000	77,850,000	121,040,000	
81-82	44,150,000	77,920,000	122,070,000	
82-83	39,120,000	66,510,000	105,630,000	
83-84	61,070,000	130,750,000	191,820,030	
84-85	65,070,000	160,212,000	225,280,000	
85-86	47,275,425	110,110,094	157,386,519	

Statistiken giver endvidere Oplysninger om i hvor stor Udstrækning der er bleven indført Foderstoffer. Af hostaende Opgjørelse sees, at Netto-Indførselen af de almindeligste Handelsfoderstoffer sidste Aar kun var omtr. tre Fjerdedele af de to foregaaende Aars. Heri mener jeg at se et afgjort Bevis paa, at der Landet over er bleven opfodret paa Kørne usædvanlig megen hjemmeavlet Sæd. Thi vel maa det indrømmes, at de daarlige Priser paa Fedekvæg have bevirket, at der vel nu fedes færre Kreaturer end tidligere; men herimod vejer det fuldkommen op, at der som Følge af Andelsmejeriernes Virksomhed kommer hele Jernbane-Vognladninger Kraftfoder til Landsbyer, hvor man tidligere næppe kjendte Kagerne af Navn.

Det sees saaledes, at i det afsluttede Aar er Exporten af vort Mejeribrugs to vigtigste Produkter tiltaget, samtidig med at Importen af Foder til Mejeribesætningerne er aftaget, og forsaavidt kan Resultatet i sin Helhed synes tilfredsstillende. Men jo mere Mejeriprodukterne blive Landmændenes vigtigste Indtægtskilde, des mere maa man blive betænkelig ved de dalende Priser, og desmere maa Enhver bestræbe sig paa at opretholde Produkternes Renommé paa det engelske Marked.